

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ**

Кафедра режисури та акторської майстерності

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

на тему:

**«Арт-хаби малих міст у становленні акторської майстерності
школярів (на прикладі діяльності мистецьких закладів міста
Каховка Херсонської області)»**

Виконала:
студентка II курсу
групи МСМ-12-20
Спеціальності 026
«Сценічне мистецтво»
Вовк Віра Юріївна

Керівник:
доктор культурології, доцент,
професор кафедри режисури та акторської майстерності,
заслужений діяч мистецтв України
Садовенко Світлана Миколаївна

Рецензент:
кандидат мистецтвознавства, професор,
заслужений діяч мистецтв України,
голова правління КМО ТОВ «Знання»
Неволов Василь Васильович

Допустити до захисту
Протокол засідання кафедри
від «__» _____ 20__ р. №__
Завідувач кафедри
(_____) проф. Хоролець Л.І.

Київ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. АРТ-ХАБИ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.1. Історія становлення арт-хабів в Україні в період з 2012-2021 років.....	10
1.2. Українські арт-хаби та їх направленість	12
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АРТ-ХАБ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ МІСТА КАХОВКА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
2.1. Арт-хаб міста Каховка як довгостроковий доцільний проєкт	26
2.2. Арт-хаб міста Каховка як вплив модернізації цільової аудиторії через культурно-мистецький проєктний «бум»	50
РОЗДІЛ 3. РОЛЬ АРТ-ХАБУ МІСТА КАХОВКА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У СТАНОВЛЕННІ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ШКОЛЯРІВ	
3.1. Акторська майстерність для дітей як спосіб подолання психологічних бар'єрів	56
3.2. Театральні студії та їх вплив на мистецький розвиток школярів	62
3.3. Театральна студія на базі арт-хабу міста Каховка Херсонської області	74

ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	82
ДОДАТКИ	89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Трансформації, які останніми роками відбуваються в Україні, безпосередньо впливають на суспільство, в особливості на культурний розвиток. Арт хаби, які на сьогоднішній день відкриваються по всіх великим і маленьким містам України – це унікальна екосистема, яка поєднує в собі мистецтво, освіту, культурну дипломатію, підприємництво, розвиток людей віком від 1 до 100 років. Хаби відрізняються один від одного інтерпретацією засновників, своїми вузькими або широкими напрямками, але одним із головних гаслів хабів, не тільки в Україні, а й по всьому світу: «Створення прогресивних людей».

В арт-хабах одним із позитивних якостей є те, що вони мультизадачні. Люди виступають в якості спікерів будь-яких професій і передають свій досвід такими інструментами, як майстер-класи, лекції, презентації, створюють ряд тренінгів для покращення продуктивності людських ресурсів, наповнення інформацією та енергією.

Зустрічі створюються психологами, які створюють тренінги, бесіди, користуються інструментом «психодрама», де люди діляться на персонажів з їх життя та програють акторським методом певні болісні ситуації. Також зустрічі створюються бізнесменами різних галузей, які діляться своїм досвідом, навчають тайм-менеджменту, організації свого часу та бізнесу. Створюються зустрічі спеціалістами соціальних мереж з метою покращення особистого бренду людей, які відвідують певні заходи.

Важко переоцінити важливість культури у житті держави, тому що вона є важливою складовою у формуванні як кожної особистості, так і населення у цілому. Театр відображає наповненість соціальними функціями та традиціями народу. Через орієнтованість на великі маси

людей, на колективне емоційне сприйняття, театру вдається здійснити свої соціальні завдання, які також спрямовані на інтелектуальний, духовний, соціальний та емоційний розвиток глядачів.

У малих містах України є проблематичним розвиток дітей шкільного віку за сучасними тенденціями в акторській майстерності, адже окрім того, що найчастіше в таких містах взагалі немає театрів будь-якого типу, нема студій та кваліфікованих робітників культури, які б сприяли такому розвитку.

Вибір направити дитину в театральну студію – це не обов'язково має означати, що вирішується доля дитини і вона в майбутньому буде професійно займатися по професії актора. Справа полягає в тому, що навчання в театральній студії за напрямом акторській майстерності сприяє цілому ряду переваг у формуванні особистості дітей, що також часто вирішує ряд проблем, пов'язаних з їх розвитком. Завдяки акторським тренінгам та завданнями театральної студії безпосередньо діти стають менш сором'язливими, отримують навички сміливості у прояві свого «Я», вони впевненіше відчують себе у соціумі, особливо в колі незнайомих людей, не замкнені в собі, а відкриті в спілкуванні з однолітками. Також у них поліпшується мова, дикція, пам'ять і увага, розширюється кругозір, підвищується інтелект, і найважливіше, розвиваються творчі здібності.

Театральні гуртки є також в дитячих садах, тому навчати дітей акторської майстерності можливо і необхідно починати вже з раннього віку. Варто зауважити на тому, що якщо лише поспостерігати за дітьми-акторами, як вони грають зі своїми іграшками, пишучи свої власні сценарії або наслідуючи побаченому, почутому, прочитаному. Звісно, що дівчаток захоплюють більше ляльки, а хлопчиків солдатики та роботи, але концепції це не змінює, бо кожен продумує плбачений до цього «сценарій» вдома, в соціумі.

Основним елементом на заняттях з акторської майстерності в ранньому віці (4-6 років) є розвиток здатності до цілеспрямованої уваги, виразності у вимові і висловлюваннях, координації рухів і пластичності. В подальшому заняття спрямовуються на оволодіння основними поняттями театрального мистецтва, формування навичок акторської майстерності, історії театру, сценічного руху, розвитку творчих здібностей вихованців, сценічної мови та ритміки.

Арт-хаб в місті Каховка, Херсонської області був створений для того, аби створити сприятливі умови для розвитку людей як спікерів різних сфер так і жителів міста, які прагнуть розвиватися, створювати власні проєкти на базі отриманих знань та культурно проводити дозвілля, обмінюватися творчими ідеями, ділитися власною творчістю та разом створювати продукти мистецтва з метою культурного розвитку міста Каховка.

Простір має як довгострокові так і короткострокові одноразові проєкти, які успішно втілюються і дають позитивні результати, направлені на різний вік та мають різні напрями.

Об'єкт дослідження – мистецькі заклади малих міст в контексті культурно-мистецького простору України XXI століття.

Предмет дослідження – арт-хаб міста Каховки Херсонської області та його вплив на становлення акторської майстерності дітей шкільного віку.

Мета дослідження – дослідити функції й актуалізувати діяльність сучасних українських арт-хабів у культурно-мистецькому просторі України XXI століття.

Відповідно до мети поставлено такі **задачі дослідження:**

1. Розглянути історіографію становлення українських арт-хабів від появи їх у сучасному українському культурно-мистецькому просторі до сьогодення.

2. Проаналізувати діяльність сучасних українських арт-хабів та визначити їх мету, направленість у культурному українському просторі.

3. Дослідити роботу Арт-хабу міста Каховки Херсонської області щодо його впливу на культурно-мистецький розвиток міста.

4. Розглянути культурно-мистецький проєктний «Бум» у просторі Арт-хабу міста Каховка Херсонської області.

5. Проаналізувати роль Арт-хабу міста Каховка у становленні акторської майстерності дітей шкільного віку.

Методологічною основою дослідження є теорія загального театрознавства, особливості взаємодії театру та суспільного й соціально-політичного життя. Також методологічну основу дослідження становлять принципи історизму і дослідження у культурологічній, українознавчій, мистецтвознавчій сферах, як цього вимагає комплексний підхід до вирішення означеної наукової проблеми.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених задач та досягнення мети дослідження, використовувались такі методи як теоретичний та емпіричний, а саме: порівняльний – для зіставлення українського арт-хабу від його створення до сьогодення; аналіз та синтез – для розбору роботи, формування простору арт-хаб в культурно-мистецькому просторі України XXI століття; порівняльно-історичний та об'єктивно-історичний – для визначення основних етапів виникнення та розвитку арт-хабів та їх форм в Україні; узагальнення – у якому підсумовувалось дослідження досвіду засновників арт-хабів; теоретичний, що допоміг в уточненні та осмисленні змісту основних понять дослідження; а також системний та комплексний підходи, моделювання, вивчення арт-хабів у культурно-мистецькому контексті.

Теоретичну основу дослідження становлять: архівні матеріали, публікації галузевих і періодичних видань, інтернет-джерела, наукові праці

з мистецтвознавства, культурології та театрознавства, відеозаписи, лекції та практичні заняття професорського-викладацького складу кафедри режисури та акторської майстерності НАКККіМ.

До джерельної бази дослідження віднесено існуючі наукові статті, праці, журнали, інтернет посилання, в яких розкрито історію становлення арт-хабів в Україні.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у комплексному вивченні, систематизуванні та узагальненні наукового й практичного доробку про сучасні українські арт-хаби, про шляхи їх розвитку, становлення та реалізацію особливих форм.

У дослідженні:

– *вперше* актуалізується і досліджується робота арт-хабу міста Каховка Херсонської області;

– *вперше* здійснюється комплексне дослідження діяльності арт-хабу міста Каховка Херсонської області в контексті його впливу на становлення акторської майстерності школярів.

Хронологічні межі кваліфікаційної роботи – друге десятиліття XXI століття по сьогоднішній день, що охоплює усі витoki створення та формування арт-хабів в Україні.

Теоретичне та практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у тому, що матеріали, подані в дослідженні, та отримані результати можуть використовуватись при викладанні циклу предметів театрального спрямування, у їх практичному застосуванні у мистецьких вищих навчальних закладах, підготовці робочих програм, курсових та магістерських робіт.

Практичне значення дослідження полягає у запровадженні нових матеріалів у практичне використання театральними студіями, арт-хабами культурно-мистецьких спрямувань; висновки та положення, запропоновані

нами, збагачують наукове уявлення про арт-хаби малих та великих міст України в контексті єдності культурно-мистецьких традицій та інновацій.

Вони можуть бути використані у процесі узагальнюючих праць з акторської майстерності, а також при підготовці навчальних посібників та читання курсів з дисциплін «Українська культура», «Культурологія» й низки супутніх їм спецкурсів.

Апробація результатів дослідження відбувалась на X Міжнародній науково-практичній конференції «Арт-хаби малих міст у становленні акторської майстерності школярів (на прикладі діяльності мистецьких закладів міста Каховка Херсонської області)», проведеної кафедрою режисури та акторської майстерності Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 22 грудня 2020 року.

Публікації:

Вовк В. Ю. Арт-хаби: до історії становлення в Україні (2012–2021 роки) // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: розмаїття, взаємодія, єдність. Зб. наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип. : С. Садовенко. Київ : НАКККиМ, 2021. С. 247–251.

Структура та обсяг дипломної роботи. Відповідно до мети, завдань, логіки розкриття означеної теми, дипломне дослідження містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та літератури, додатків. Загальний обсяг дипломної роботи – 105 сторінок, у тому числі: основного тексту – 81 сторінок, додатки – 16 сторінок, список використаних джерел – 7 сторінок.

РОЗДІЛ 1

АРТ-ХАБИ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Історія становлення арт-хабів в Україні в період з 2012-2021 років

В Україні перший креативний хаб з'явився в місті Києві навесні 2012-го року (Циферблат). На сьогоднішній день понад 60 хабів різних форматів і направленостей працюють щонайменше в 10-ти містах країни. Поняття креативного хабу важко концептуалізувати, адже визначення може різнитися залежно від структури (некомерційні, комерційні, соціально орієнтовані, приватні,), спрямування (секторно-орієнтовані та мультидисциплінарні), послуг (галереї, заклади, події, оренда, коворкінг, майстерні) та локації хабу (колишні промислові майданчики, спеціально орендовані приміщення, покинуті будівлі) [2].

Метою одних хабів є розвиток міста та зміни в суспільстві. Деякі із хабів зосереджені на розвитку ініціатив та колаборацій у сфері мистецтва. Інші хаби можуть займатися розвитком ІТ-індустрії в Україні й працюють як інкубатори чи освітні школи. Одні сприяють розвитку бізнесу та підприємництва в різних сферах, організовуючи лекції та акселераційні програми, інші існують на ідеї співпраці креативних дисциплін для продукування інтелектуальних продуктів та послуг на території нашої країни.

Мотивацією для створення креативних хабів засновників(ниць) слугують різні прагнення: простий інтерес до реалізації проєкту такого формату, несприятливе для життя й розвитку оточення, потреба в соціальному капіталі заради розвитку власного бізнесу, бажання відчувати постійну «двіжуху» під час робочого процесу та відносити

себе до певного ком'юніті, для когось це просто отримання прибутку. Також найдоцільнішим рішенням для деяких підприємців формат арт-хабу став для сталого формату функціонування їхніх вже існуючих організацій.

Хаби України та й взагалі всього світу направлені не тільки на розвиток та просвітлення людей в галузі мистецтва та культури. Подібні простори створювалися людьми, які до заснування хабу працювали в різних установах, наприклад:

- Іван Дмитрасевич - співзасновник «Startup Depol. Lviv Business Incubator» у Львові працював на посаді в Міській раді;
- Сергій Белобров - засновник освітнього хабу Spalah у Харкові спочатку працював в ІТ-сфері, після чого перекваліфікувався в менеджмент, об'єднавши два напрямлення і перенаправивши їх в освітні курси;
- Ілля Кенігштейн - засновник креативного простору для бізнесу «Creativ States» працював на посаді в дочірній компанії Microsoft – MSN;
- Юрій Фролюк - генеральний директор проекту Промприлад.Реновація напередодні заснування вже працювали інші дві ініціативи Юрія: платформа «Тепле Місто», яка працює за напрямом розвитку Франківська та громадський ресторан «Urban Space 100», звідки 80% прибутку йде на реалізацію міських громадських ініціатив;
- Дем'ян Ом - засновник культурного бізнес і освітнього хабу «I Cultural Business Hub» ще студентом почав давати консультації по професії психолога, що перетворилося в 10-річну кар'єру за напрямом психології, потім дизайн-мислення, управління репутацією та соціальна психологія стаюли сферами його компетенції, в яких він і розвивається в Україні;

- Віталій Кирилів - співзасновник простору інженерних, дизайнерських і арт-експериментів «ReZAVOD» навчався по направленню “модельєр одягу” та після розчарування в системі освіти, почав самостійно розвиватися у створенні марки одягу;
- Максим Яковер - засновник креативного простору «Chasorus by rent24» на початку вступив в КПІ на прикладну математику і вже на 2-му курсі розпочав працювати в ІТ-відділі нафтової компанії, де спочатку виконував асистентську роботу, після чого за 4 роки виріс до сертифікованого інженера ІВМ. А коли компанію викупили інші власники, 24-річному Максиму запропонували головну посаду в Інформаційному центрі Київського метрополітену [2].

Варто сказати, що на етапі перед заснуванням хабу деякі з засновників були не задоволені системою освіти в Україні і виражалися про даремно згаяний час в учбовому закладі. Багато підприємців(ниць) не раз запроваджували певну послугу, продукт та інші до цього не існуючі в Україні формати. Вісім засновників або засновниць мали досвід співпраці з державними установами, в більшості виступаючи в ролі членів експертних груп або радників.

1.2. Українські арт-хаби та їх направленість

Відкриття арт-хабів з 2012 року в Україні набирали попиту та популярності в різних середовищах. Одним із яскравих прикладів є арт-хаб на території Харківського університету ХАІ. За трирічний досвід роботи психологічної служби зі студентами, за допомогою збору

статистичних даних та їх обробки, психологом закладу було зроблено висновок: найпродуктивніший метод роботи зі студентами технічного університету ХАІ виявилась арт-терапія, де в чисельності студентів також є ті, які не мають хобі, або мають, але не має можливості розвиватись в цьому напрямку. Також велика кількість запитів до психолога надходило від студентів, які не мають друзів, не мають однодумців в заняттях, що найбільш цікавлять [7].

Тому, маючи дві освіти: психологічну і театральну, вже готові програми роботи і досвід роботи у цих галузях, з узгодженням начальника відділу Прокопенко О.М. розробився план-проект «Art-Hub», представляючий собою багато цікавих напрямлень, які сприяють для студентів психологічним, творчим, науковим, соціальним розвитком, а саме:

- Запрошення студентів на курсі та майстер-класи (коворкінг);
- Спілкування студентів і психолога, що перетворювало лекції з формальних на неформальні;
- Психодрама, яка за допомогою театральної постанови, вистави давала змогу студентам програвати травмуючі їх ситуації в житті;
- Казкова терапія полягає у колективному написанні сценарію казки, та сумісної постанови;
- Танцювальна терапія полягає в інтуїтивному відчутті свого тіла;
- Майстер-класи від професіоналів серед театального мистецтва, живопису, вокалу та інших напрямків, які пов'язані з творчим відпочинком студентів на території університету;
- Залучення бажаних викладачів, студентів на проведення сумісних зустрічей з абітурієнтами;
- Конференц-зв'язок абітурієнтів та студентів з провідними організаціями України та з закордонними організаціями;

- Студенти мають можливість проводити час не в кімнатах, нічних клубах, комп'ютерних іграх, а на території ХАІ в «Art-Hub»;

- Кінолекторій [7].

Головною метою фонду «ІЗОЛЯЦІЯ» є зміни в економічній структурі регіону. Багато міст в Донецькій області побудовано навколо заводів, відповідно, майже усі жителі працюють або на них, або в підприємствах, що їх обслуговують. Не обійтися, нажаль, і без стереотипів: якщо ти не працюєш на заводі, то в тебе немає «правильної роботи». У Маріуполі, наприклад, до сих пір існує програма «Зі школи на завод». Засновникам фонду було вкрай важливо внести зміни саме щодо цього стереотипу [2].

До моменту створення хабу з 2012 по 2014 рік фонд «ІЗОЛЯЦІЯ» існував на території колишнього заводу на околицях міста Донецьк. За цей проміжок часу командою утворилася потужна культурна платформа з програмою міжнародних резиденцій, виставкових програм, освітніх проєктів з українськими та міжнародними експертами, фестивалів та ярмарків місцевих митців. Засновники також мали ідею створити навколо «ІЗОЛЯЦІЇ» сервіси, які б обслуговували креативний сектор і надавали б нові можливості місцевому бізнесу. Наприклад, команда бренду рюкзаків «WeAreAble (Keep)» спочатку користувалася лазерами у «fablab» і мала в планах зайняти окреме приміщення під масштабне виробництво. На 2014 рік фонд мав багато планів, але в березні їхнє приміщення було захоплено. Команда переїхала в Київ, де перший час простір для роботи їм надавали різні хаби («Chasopys», «Closer»). Незвбаром фонд оселився в колишній будівлі судноремонтного заводу, де для його сталого існування був створений хаб «IZONE» [2].

Фонд «ІЗОЛЯЦІЯ» мав фінансування від донорів і принципово не працював з компаніями, які традиційно пов'язували з місцевим криміналом. Коли почалась війна, на великий жаль, донори зникли, і

потрібно було шукати фінансування для проєкту в іншому місці. Наразі окрім фонду «ІЗОЛЯЦІЯ» – приміщення орендує ще 34 організації. «IZONE» позиціонує себе, як комерційна організація, прибуток з якого переходить на реалізацію різних проєктів фонду «ІЗОЛЯЦІЯ».

«IZONE» – креативне співтовариство, яке діє за принципом залучення суспільства до творчих процесів та розбудови креативних індустрій, створення спільноти талановитих продуктивних людей, що працюють на стику дисциплін, готових втілювати власні ідеї.

На сьогоднішній день місія існування фонду «ІЗОЛЯЦІЯ» та хабу «IZONE» — це зміни в українському суспільстві через культурно-мистецький простір в Україні. Організація працює з достатньо гострими темами, але засновникам вкрай важливо їх порушувати. В організації вже є голос і підтримка, тому вони мають змогу впливати на зміни у ставленні до певних явищ. Так, наприклад, в 2018 році, була проведена робота над проєктом про військових з АТО, які є представниками ЛГБТ-спільноти. Завдячуючи тому, що організація вже має статус більш-менш поважної інституції, до них завітали представники генштабу й поділилися своїми думками. Крім цього, вони продовжують працювати на Сході й допомагають розвиватися культурним гравцям регіону [2].

Хаб пропонує формат, який включає оренду офісів для команд, які працюють у креативному та культурному секторі, майстерню шовкодруку, дерев'яні майстерні, подієвий майданчик і коворкінг.

Простір «IZONE» знаходиться в унікальній позиції і може запропонувати прогресивну атмосферу, промислові приміщення та доступ до органічної еко-сировини. Вони базуються на широкій креативно-орієнтованій спільноті, роздрібною торгівлі, краси, текстильної та багатьох інших галузей органічно зростати разом. Надають динамічне середовище для роботи, орієнтоване на дослідження, заохочують власників малого бізнесу та підприємців з

харчової співпрацею та створення свідомо розробленого та виробленого товару.

Засновниками планується реплікувати модель «IZONE» в інші міста по Україні у форматі виставкового простору й місця для співпраці. Подібний простір - це реальна модель, адже якщо уявити таке місце в Авдіївці, де живуть люди, які матимуть змогу отримати освіту в ІТ-галузі, дизайні і знайти замовників не лише в Україні, а й в Європі та Штатах, і заробітну плату отримувати на рівні з працівниками там.

«I Cultural Business Hub» – це культурний бізнес і освітній хаб, місія якого – створення контенту і середовища для видатних майстрів своєї справи, середовища для майбутніх геніїв. Це хаб, який має конкретні задачі. По-перше, дослідницьке – вивчати культурний код як мінімум інтелігенції, як максимум, впливових стейкхолдерів суспільства (носіїв субкультурного коду). Зрозуміти перших можна було тільки за умови постійної взаємодії, тому обирався формат івентів, як інструмент спілкування з аудиторією. Наступне друге завдання – покращення якості. Створюювалися і до сих пір створюються освітні програми, проводяться стратегічні сесії, де збираються окремо спікери, організатори, глядачі. Більш того, своїм прикладом засновники надихають інші арт-хаби. Тож, у результаті отримуємо культурне обличчя України, її культурний код, який можна описати конкретними пунктами.

В сьогоднішній формат хабу вміщує подієвий майданчик, коворкінг, радіоплатформу та клуб інвесторів культури. Надалі метою – є створення мережі культурних хабів різного формату по Україні: від шкільних публічних культурних місць до окремих просторів.

Також «I Cultural Business Hub» позиціонують себе як громадська організація для тих, хто має мужність користуватися власним розумом. І варто зазначити, що масштабні реалізовані проекти дійсно якісно

впливають на розвиток сучасності українських людей, які самі цього прагнуть. Особливо зацікавив проєкт «Філософський Сад», який розгорнуто розглянемо з наступного абзацу.

Кожний подкаст і лонгрід проєкту «Філософський Сад» — це формат бесіди і пошук відповіді на запитання: «Якою мовою люди мистецтва говорять із людьми бізнесу? Яким чином і чому люди стають поціновувачами культури? Як долучаються до діалогу з людьми мистецтва про шедеври музики чи живопису, театру чи літератури?».

27–29 вересня 2019 року розпочалася просвітницька кампанія «Філософський Сад». Засновники кампанії записали кілька бесід із людьми мистецтва та людьми бізнесу. Проєкт ініціювала команда ГО «Культурний Бізнес Освітній Хаб» разом з «ГогольFEST» до «DniPRO GogolFest».

Команда ГО «Культурний Бізнес Освітній Хаб» в березні 2020-го року прийняла рішення: окрім подкастів потрібно створити текстові лонгріди та продовжила фінансування проєкту. Третю частину витрат покрили завдяки перемозі в конкурсах програми «Культурна Столиця» Дніпра і програми розвитку місцевого самоврядування та висвітлення діяльності Дніпровської міської ради. Для організації роботи з упорядкування письмового та саунд-матеріалу сформували редакційну та дизайн-колегію, в якій брали участь професіонали з чотирьох міст України, а саме з Києва, Полтави, Львова і Дніпра.

Подкасти та лонгріди проєкту «Філософський Сад» — відкриті бесіди з філософами, музикантами, митцями, режисерами, засновниками ГО та компаній у галузі креативних індустрій, акторами, літературознавцями, кураторами мистецьких проєктів та власниками і топ-менеджерами міжнародних бізнесів. Під час бесіди дізнаємося про

те, що їх спонукає впливати на креативні індустрії, що відрізняє або об'єднує митця від бізнесмена.

Також у форматі бесіди шукаються відповіді на такі запитання:

- Якими мовами спілкуються люди бізнесу з людьми мистецтва;
- Чому і як люди стають поціновувачами культури і мистецтва;
- Щоб стимулювати долучення у якнайбільшій кількості людей, Які кроки та важелі потрібно зробити;
- Чому і як люди стають поціновувачами культури, або як долучаються до діалогу з людьми мистецтва про музикальні шедеври та живопис, театральні постановки та опери, танець та літературу, і про багато інших людських результатів духовної і матеріальної діяльності.

Розмови проводить Дем'ян Дьяков — засновник «Universal Open University» з 2014 року, програмний директор сімейства проектів «beGenius» з 2009 року, ліцензіат «TEDx» з 2013 року, ліцензіат «PechaKucha Nights» 2012-2020 років, засновник «Improvisators Movement» 2009-2015 років, Член Правління в «NGO Cultural Business Education Hub». Заснував «I Cultural Business Hub» в Україні, Дніпро.

Ініціатори проекту «Філософський Сад» зібрали унікальний зріз думок і бажань двадцяти одного професіонала з різних креативних індустрій, розглянемо декілька з них:

1. Микола Демченко – співзасновник та партнер компанії Культурно-освітнього простору «LABS», партнер ЮК «Правое Дело», член клубу інвесторів культури, випускник «Presidents' MBA kmbs», керівник спільноти «Клубу Випускників kmbs».

2. Олесь Манюк – кандидат філософських наук, психоаналітик лаканівського напрямку, особистий учень майстра Сяо Вейцзя, учень майстра Дзогчен Чог'яла Намкая Норбу. З 2008 року Олесь Манюк – представник школи традиційної китайської каліграфії і живопису «П'ять майстрів». Консультант з випереджаючих досліджень в компанії «Jansen Capital Management».

3. Галина Пуліна – педагог-методистка, журналістка, авторка книг і посібників з літератури, спікерка.

4. Андрій Палатній – актор, театральний менеджер центру сучасного мистецтва «ДАХ» і куратор театральної частини міжнародного мультидисциплінарного фестивалю «ГогольFEST». Загалом брав участь у фестивалі від самого початку його створення (з 2007 року). Очолює напрямок театральної програми (розробка стратегії фестивалю), а також міжнародних комунікацій, виступаючи одним із представників фестивалю за кордоном.

5. Максим Демський – директор «ГогольFEST», актор театру «ДАХ». Був режисером на ТБ (TVI, СТБ), продюсером та режисером фільмів: документального «Скрина Пандори» про Чорнобиль та художнього «Дім на воді» (2007).

6. Володимир Петренко – режисер і педагог авторського Театру «Віримо!» у місті Дніпро.

7. Микита Шаленний – митець. Працює в таких жанрах: живопис, малюнок, відео, фотографія, інсталяція і VR. У листопаді 2018 на Женевському міжнародному кінофестивалі його проєкт «Міст. VR» потрапив до номінації «The International Immersive Works». Роботи Микити Шаленного можна знайти в колекціях «МОСАК» (Краків, Польща), «Faurshou Foundation» (Копенгаген, Данія) і в багатьох приватних колекціях в Європі.

8. Михайло Рябоконт – голова правління ГО «Асоціація Noosphere», співзасновник «Інжинірингової школи», 1-й віце-президент Федерації космічного моделювання в ракето-модельному спорті в Україні. Колишній член Наглядової ради «UVCA» — української асоціації венчурного капіталу та приватного капіталу. Спікер, наставник у «I Cultural Business Hub».

9. Діма Маленко – співзасновник і технічний директор компанії «rollApp», платформи онлайн-віртуалізації додатків. Інженер з розробки програмного забезпечення, спікер і подкастер.

10. Андрій Мельник засновник освітнього порталу «Cowo.guru – школа розвитку мислення», співвласник перекладацької компанії «Профпереклад». Випускник «kmb», випускник Аспен-інституту Київ. Меценат, ініціатор та реалізатор ряду соціально-культурних проєктів.

11. Сергій Кутовий – директор з інновацій ГО «Асоціація Noosphere». Керує напрямком відбору та розвитку високотехнологічних

інноваційних проєктів в Україні. У минулому керував відділенням міжнародного співробітництва ДП «КБ «Південне».

12. Ілля Кенігштейн – засновник і керівник мережі бізнес-просторів «Creative States». Громадський діяч. Очолює групу «PayPal in Ukraine», просуваючи провадження «PayPal» в Україні.

13. Жорж Ганьоре — французький театральний режисер, дослідник-експериментатор, викладач університету Парі 8 та Анастасія Тернова — асистентка режисера і перекладачка.

14. Вероніка Склярова — театральна критикиня, продюсерка, лекторка з сучасного мистецтва, програмна директорка фестивалю «Parade-fest». Започаткувала театр «Прекрасні квіти», керувала театром в перші роки існування. Учасниця міжнародних театральних фестивалів, шкіл, резиденцій. Основні інтереси — треш-театр, угар-театр, рівні глядацької свободи в епоху перформативності.

15. Влад Троїцький — український театральний актор, режисер, засновник першого в Україні незалежного театру «ДАХ». Засновник і художній керівник гуртів «ДахаБраха», фрік-кабаре «Dakh Daughters», лялькового кабаре «ЦЕШО», проєкту «NOVAOPERA». Засновник і президент міжнародного мультидисциплінарного фестивалю «ГОГОЛЬФЕСТ». Режисер у театрах України, Німеччини, Угорщини, Польщі, Швейцарії. Офіцер ордена мистецтва і літератури Франції.

16. Юрій Филюк — генеральний директор та ініціатор проєкту «Промприлад. Реновація», співзасновник платформи «Тепле Місто», співвласник компанії «23 ресторани». Юрій спільно з командою

платформи «Тепле Місто» втілює в життя масштабні проекти на перетині мистецтва з економікою, соціальним впливом, інноваціями.

17. Ірина Соловей — стратегія з розвитку спільнот та президентка громадської організації «Garage Gang Ґараж Ґенґ» (з 2008 року), співзасновниця платформи соціальних інновацій «Велика Ідея» та консультантка по стратегії для програми міського розвитку «Код Міста». Отримала ступінь бакалавра з економіки і менеджменту та диплом за спеціальністю маркетингу в Університеті McGill (Монреаль, Канада).

18. Денис Полтавець — експерт з розвитку громадянського суспільства: з 2016 року директор з розвитку програм в Аспен Інституті Київ. Також працював менеджером з розвитку програм Міжнародного фонду «Відродження», експертом та координатором проєктів Програми розвитку ООН в Україні [2].

Більшість учасників «Філософського Саду» стали запрошеними тьюторами Відкритого Університету U — нових програм з філософії, дизайну, проєктного менеджменту для культурних і креативних індустрій.

«Chasopys by rent24» – це організація креативних, коворкінгових та освітніх просторів. Також навчальні програми для підприємців, ІТ-компаній та самозайнятих фахівців, для розвитку бізнесу та нетворкінгу. Хаб включає в себе формат послуги коворкінгу, оренди залів та івент-майданчик.

За 6 років «Chasopys» розширився на 3 локації в Києві та одну у Львові («Business Hub»). У 2017 році засновник хабу став співзасновником першого інноваційного парку в Україні «UNIT.City».

На етапі з «UNIT.City» організатору захотілося створити щось масштабне. «Chasopys» у свій час зробив колосальний вплив на креативну економіку України. Відповідно, великий «Chasopys» – це ще більший вплив. Головним критерієм відбору проєктів є «іmpact».

«IQspace» – має прагнення бути найзатишнішим робочим простором, створюючи освітнє середовище, що об'єднує та надихає людей. Розширення простору не планується, натомість, три роки тому Олександр (засновник) отримав досвід у соціальному підприємстві. Він став співзасновником простору «4city» в Одесі. Формат вміщує ресторан, коворкінг і лекторій, та 70% усього прибутку йде на реалізацію міських проєктів.

«ПеремогаSpace» – це мережа просторів для щоденної роботи, зустрічей та цікавих подій, яка створена аби надихати на власні перемоги людей щодня. Відкриваючи простір засновники розуміли, що в Києві існує багато класних просторів, але здавалося, що їм не вистачає однієї об'єднаної ідеї. Тож ідея була у тому, щоб надихати інших на реалізацію власних ініціатив. Хаб акцентує свою увагу на досягненнях українців минулого та сьогодення: на полицях розміщуються розробки молодих компаній, зали називаються на честь успішних діячів, стіни розписуються мотиваційними цитатами. Головною задачею проєкту являється те, щоб надавати комфортну інфраструктуру для роботи, забезпечити всіма необхідними умовами людей.

Формат проєкту включає оренду офісів, коворкінг, подієвий майданчик, безкоштовну оренду приміщень для подій громадських організацій. Надалі засновниці планують розширення до 10 просторів за подальші 5 років. Також мають ідею зробити хаб місцем народження стартапів, додавши інкубаційну та акселераційну функції.

«Port creative hub» – це простір для експериментів та взаємодії

культурної спільноти. Він підтримує творчі стартапи та молодих художників. Хаб – це проєкт агенції, який не слугує фінансовою підтримкою. Метою його заснування є те, аби надати митцям чи соціальним ініціативам, необов’язково пов’язаним із культурою, можливість безкоштовно або за адекватні гроші, як для Подолу Києва, отримати подієвий майданчик. Наразі особливо цінується формування ком’юніті. Простір теротиріально знаходиться в трохи відчуженому місці і раптом тут формується якась альтернативна тусовка, вона несподівано починає любити це місце, відвідувати техно-вечірки, лекції, виставки. Отже, ця можливість акумулювати навколо себе людей зі спільними інтересами, які до цього не знали один одного – має велику цінність.

Формат хабу включає в себе оренду приміщень для роботи команд та залів для подій. Можливо, в майбутньому це буде вже й не хаб, а музей сучасного мистецтва, але форма не так важлива, як сам простір для публічного діалогу, який цей хаб пропонує суспільству.

Зауважимо на креативний підхід до форматів розробки проєктів, реалізовані «Port creative hub» та розглянемо кілька з них:

- Виставки – це унікальний спосіб розповісти історії про все, від соціального явища до історії бренду, через візуальний образ та культурний контекст;
- Креативні рішення та арт-проєкти для брендів під ключ. Співпраця з творчою спільнотою, з одного боку, створює додану вартість для бізнесу, а з іншого – відкриває нові можливості для художників;
- Книга чи каталог – чудовий спосіб залишити його в історії. Документуються проєкти та створюються подарункові видання;
- Управління експозицією допомагає оформити виставку чи ідею у

цілісний образ та розставити правильні акценти. Створено дизайнерське рішення для експозицій будь-якої складності;

- Конкурси – це можливість отримати більше висвітлення ініціативи через її соціальну роль, ніж звернення до конкретного автора. А це шанс знайти нові таланти;

- Освітні проекти, спрямовані на здобуття нових знань у галузі культури та творчості та розраховані на широку аудиторію та навчання в компаніях;

- Пропонується експертиза та реалізація арт-проектів у публічному просторі України. Допоможіть підприємствам та місцевим органам влади реалізувати найкращі ідеї у своїх містах.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АРТ-ХАБ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ МІСТА КАХОВКА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Арт-хаб міста Каховка як довгостроковий доцільний проект

Арт-хаб в місті Каховка Херсонської області як довгостроковий доцільний проект стартував 19 вересня 2020 року (*див. дод. 1*). Головною метою цього проекту є модернізація та окультурення цільової аудиторії, а тобто всіх жителів міста. Реалізація проектів хабу здійснюється завдяки сучасним методам та на даний момент залучає вікову категорію людей від 5 до 50 років.

На відкритті простору, засновниця Віра Вовк використала такий інструмент, як інтерактив з гостями. По-перше, однією із головних цілей простору – задовільнення потреб ЦА, а тобто жителів міста. Тож, у першому зверненні до завітавших на відкриття людей, було більш у вигляді запитання «Чого не вистачає в місті, стосовно галузі мистецько-культурних заходів?». На протязі усього вечера-святкування, у людей була можливість записати пропозиції та побажання в трьох категоріях: «Мені не вистачає...; Я відвідував би такі лекції, майстер-класи...; Я хотів би створити/організувати такі заходи...».

Також, під час відкриття простору, засновниці було важливим залишити згадку на роки про цей день, тому було вирішено, що кожен гість має залишити «шматочок себе» на стіні, шляхом розмальовування стіни. Результат, навіть, перебільшив очікуваний, адже місний художник, в центрі стіни залишив приємний сюрприз (*див. дод. 2*).

Місто Каховка – це провінційне містечко, яке має населення 37 тис. мешканців та відоме воно особливо фестивалем «Таврійські ігри» та мото-рок фестивалем «Тачанка». Напротязі 12 років (з 1992 по 2010 рік) була столицею найвідомішого міжнародного музичного фестивалю «Таврійські ігри» в Україні. За всі роки в ній виступило 170 відомих виконавців аж з 16 країн світу. Започатківцем фестивалю був Микола Баграєв.

Каховка сьогодні – один з промислових центрів Херсонщини, заводи і підприємства якого користуються попитом не тільки в Україні, а й по всьому світу. Також у місті функціонує всього 7 закладів загальної середньої освіти, у яких навчається майже 4 тис. учнів. У восьми закладах дошкільної освіти виховується понад 1500 дітей. Система позашкільної освіти представлена Станцією юних техніків, Станцією юних натуралістів, Центром дитячої творчості, Дитячо-юнацькою спортивною школою та Міжшкільним навчально-виробничим комбінатом.

Ідея заснування творчого простору, який буде охоплювати різну вікову категорію людей в місті вирувала в думках у засновниці Віри Вовк ще з шкільного віку, яка мріяла отримати вищу освіту і повернутися в рідне місто для того, щоб зробити вагомий внесок в його розвиток. За шкільних часів Віра вела активний образ життя в місті, була членом молодіжної ради, де вирішувалися питання з приводу різних проєктів для молоді, була удостоєна стипендії від мера “Учень року” та “Молодіжний лідер 2014”, переможниця всеукраїнського конкурсу "Земля наш спільний дім", м. Каховка.

Також була учасницею аматорського театального колективу “Тронка”, який брав участь в різних театральних конкурсах в межах Каховського району, грала в КВН, була президентом школи, в якій навчалася та брала участь в усіх міських, обласних та іноді

всеукраїнських конкурсах з художнього читання, де займала призові місця та навіть ГРАН-ПРІ.

Жителі Каховки вікової категорії 18+ одногolosно говорять, кричать про те, що в місті немає чого робити, немає місця, де можна провести весело час з друзями, заходів, які б можна було відвідати, сучасних івентів, де можна було б отримати нові емоції та взяти для себе щось корисне. Майже всі підлітки мріють про те, як би скоріше закінчити школу та поїхати на навчання в “велике місто”, хочеться скоріше втекти застояного міста, де немає чого робити. Для дітей вікової категорії 5+ років є кілька студій, які працюють на комерційній основі, де створюють для діток майстер-класи з образотворчого мистецтва.

За час навчання в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв Віра Вовк - засновниця арт-хабу в місті Каховка завела багато знайомств і вступила, так би мовити, в “Сучасну двіжуху” людей, які займалися сучасними проєктами та вже на той момент грали і запросили її у сучасний Київський “PostPlayТеатр” (див. дод. 3), що знаходиться на вул. Нижньоюрківська 31, після чого грала у новоствореному театрі “16+”, засновницею якого була Євгенія Відіщева. Театр не мав власного простору, а діяв за принципом “кочового театру”, який користувався локаціями в Києві, на прикладі “OstrivPlatform” та гастролював по таким містам України як Харків, Маріуполь та Черкаси. В репертуарі театру Віра в ролі акторки брала участь в таких перформативна вистава «Життя in Соц» 2017р., актриса дитячої інтерактивної вистави “Потеряшки” м. Маріуполь, м. Київ 2017р., День захисту дітей в м.Маріуполь 2017р..

Однією з фундаментальних точок опору у становленні засновниці арт-хабу в місті Каховка та впливу на подальшу діяльність розвитку української культури та творчості в маленьких містах став освітній соціально-культурний проєкт «ВІДЛІКprojects» (див. дод. 4), що

знайомить підлітків та молодь з сучасним театром та мистецтвом. Він спрямований на розвиток культури в маленьких містах та селах України, залучаючи молодь у створення власних культурних та соціальних ініціатив. Під час 10-денної поїздки творчої команди у певний населений пункт, учасники проєкту навчаються створювати власні продукти мистецтва.

Організаторка проєкту також Євгенія Відіщева, яка сама зібрала творчу команду, де більшість людей були з вищезгаданого проєкту театр «16+». І саме з цієї команди виник «ВІДЛІКprojects». Євгенія розуміла, що хоче займатись розвитком саме підліткової аудиторії, але не бути вчителькою яка повчає, а бути тією людиною яка допомагає та направляє. За словами засновниці проєкту, вона не мала жодної методології, оскільки не переслідувала цілі ставати подругою або менторкою. Це ставалося саме собою, бо вона відкрита людина і робила свою роботу чесно. Працювала в напрямках сучасного театру, з документальним театром, а це робота, яка виключає певну ієрархічність у стосунках з учасниками створених нею проєктів.

Під час проєкту, підлітки та молодь стають не спостерігачами, а безпосередніми учасниками всіх процесів. Команда «ВІДЛІКprojects» доводить, що можливо реалізувати будь-яку ідею, власним прикладом, та що українська сучасна культура існує, та більше – вона говорить мовою сьогодення про сьогодення.

Протягом 10 днів учасники проходять серію практичних лекцій з арт-менеджменту, піару, майстер-класи з творчих професій. На основі цих кейсів, учасники самі створюють 3 івенти за 10 днів (дитяче свято, івент, який захочуть провести підлітки та документальна вистава).

Під час занять підлітки самостійно об'єднуються в робочі групи режисерів, драматургів, художників, акторів, музикантів, до яких приєднується ментор, який допомагає, але нічого не нав'язує. Розподіл

залежить від інтересів самих учасників. Отримуючи творчі завдання протягом 4 днів вони складають драматургічну основу вистави. Підлітки проходять майстер-класи, які познайомлять їх з творчими процесами, вони самі розробляють концепцію вистави та проводять репетиції. На 9 день проєкту відбувається прем'єра новоствореної вистави окремим івентом. Крім того, паралельно працюють робочі групи менеджерів та піарщиків, які самостійно організовують процес і в цьому їм допомагають лекції з арт-менеджменту.

Про що саме вистава – це залежить від учасників процесу. Найчастіше це були вистави про життя населеного пункту, в якій учасники актуалізували хвилюючі локальні або глобальні проблеми, говорили про те, що дійсно їх турбує. Форму та конкретні теми вони обирають самостійно. Оскільки учасники говорять про себе, а не про вигаданих персонажів, вони отримують можливість порефлексувати на важливі для кожного з них теми, знайти відгук серед глядачів, віднайти вихід своїм переживанням і навчитись чесно про них говорити. Безпосередня участь у створенні вистави дає розуміння важливості власних дій та навичок, розкриває таланти та творчий потенціал, навчає відповідальності, дає можливість практично спробувати те, що цікаво. В свою чергу глядачі знайомляться з документальним театром, можуть порефлексувати під час обговорення, після вистави, та по-іншому подивитись на своїх друзів або нарешті зрозуміти своїх дітей і відчувати їх світ.

Головне завдання, яке ставила перед собою Євгенія, – це надати учасникам теоретичну й практичну базу, досвід і натхнення. Всі події, що відбувалися під час проєкту вони створюювали самостійно. Команда надавала тільки ресурси й умовну схему як все робити перед учасниками. Вони самостійно створювали виставу, ставали і менеджерами, і режисерами, і акторами. Це все для того, аби вони знали

що їм робити далі, коли нас не буде тут, вони вже знатимуть на практиці як робити виставу – що потрібно взяти, з ким домовитися, як потрібно це записати й так далі. Організатори дійсно бачили, наскільки талановиті підлітки, але і наскільки вони не впевнені в тому, що вони можуть.

«ВІДЛІКprojects» зміг створити 7 проєктів у:

- м. Щастя, Луганської області;
- м. Каховка, Херсонської області (див. дод. 5);
- м. Авдіївка, Донецької області (див. дод. 6);
- м. Теплодар, Одеської області;
- с. Шарівка, Харківської області;
- м. Бориспіль, Київської області;
- м. Сєверодонецьк, Луганської області;

Та зробити форум В.І.Д.Л.І.К.[Банка] у Києві для трьох міст: м. Щастя, м. Каховка та м. Авдіївка, щоб об'єднати ініціативні групи для обміну досвідом, ідеями щодо розвитку громадської активності. Під час якого у ста підлітків був тиждень майстер-класів, ворк-шопів, переглядів вистав, документальних фільмів, також спілкувались з режисерами, драматургами та акторами, самі підлітки показали свої нові вистави та провели 2 музичні квартирники. Також учасники з різних міст познайомились з проектним менеджментом та розробили нові проєкти, на теми: екологія, відносини батьків та дітей і створення культурних осередків для молоді. Ініціативні групи підлітків показали власні продукти мистецтва, які вони створили самостійно у своїх містах: Tech1A (м. Авдіївка Донецької обл.) – імерсійна вистава «Паралельні світи», ArtArea (м. Каховка Херсонської обл.) – казка «Жезл влади», MistoShchastya (м. Щастя Луганської обл.) – документальна вистава «Я». Побували на міжнародному фестивалі документального кіно про права людини DOCUdays та ще багато іншого.

За період проєкту всі учасники змогли зрозуміти, що вони та їх думки дуже важливі. Стали більш серйознішими та дорослішими, через те, що на них поклалась не мала відповідальність. Підлітки, в силу свого віку, не хочуть покладатись на інших, хочуть робити все самостійно, але «разом і батька легше бити» – проблема у знаходженні односторонніх, відчуття «ми». Тому, за час проєкту, вони навчились працювати у команді та знаходити спільну мову з батьками та однолітками. А найголовніше, що учасники відчули на собі і зрозуміли, що таке сучасне мистецтво і кожен зміг підчерпнути з проєкту щось своє. Більшість просто почали цікавитись українською культурою та вітчизняним виробництвом, деякі, через проєкт, зрозуміли ким хочуть бути, або знайшли нові хобі. А хтось навіть вступив у творчі виші й пов'язав своє життя з мистецтвом.

Також «ВІДЛІКprojects», як громадська організація, створив проєкт «Тиждень Young», відгалуження від драматургічного фестивалю «Тиждень актуальної п'єси».

«ВІДЛІКprojects» також мав мету створювати, знаходити діючі локації або домовлятися з директорами освітніх закладів, щоб новостворені ініціативні групи підлітків мали змогу збиратися та створювати продукти мистецтва на території приміщення. На даний момент проєкт вважається абсолютно вдалим і точним. Він досягнув поставлених цілей і дав багато плодів для учасників. Але на жаль в маленьких містах та селах, найчастіше, не зустрічаються простори, подібних арт-хабам, які б з радістю приймали у себе ініціативні групи підлітків та сприяли розвитку їх цілей та цілей проєкту.

Одним з найскладніших проєктів був в м.Щастя Луганської області із-за складності комунікації з владою міста, які в більшій мірі були прихильниками сепаратистського руху і не радо приймали сучасний соціально-культурний проєкт. Було важко все: їх сприйняття сучасного

мистецтва, те, що підлітки слухають молодих людей і тягнуться до них за новими знаннями, досвідом та те, що в буквальному сенсі слова, всіма силами намагалися перекрити повітря проєкту, відмовляючи в подальшому забезпеченню користування територією будинку культури.

Що ідея створення арт-хабу в місті Каховка, стане реальністю після 5 прожитих років Вірою Вовк в Києві - було під великим питанням, але за часів початку пандемії COVID-19 засновниця арт-хабу випадково приїхала додому на три дні і доля розпорядилася трохи інше, як було задумано в планах на той час. З того моменту, як Віра переїхала в Київ (2015 рік) здобувати вищу освіту, в місті змінилося в галузі культури тільки те, що колектив, де вона займалася за театральним напрямом в будинку культури розпався, з причини, що молода викладачка пішла в декрет, а на її місце не було кваліфікованого спеціаліста. Але в сфері послуг із 3 зросло до 10 закладів.

Дистанційне навчання дало змогу територіально знаходитися в рідному місті та після послаблення карантинних обмежень навіть відкрити літній проєкт за напрямком акторської майстерності, який проходив у вже існуючому просторі “Арт-студія VDali” за принципом суборенди (див. дод. 7). На цьому зупинитися було важко, адже окрім театального літнього проєкту були реалізовані ще два міні-проєкти - це “Квартирник 18+”, де зібралися творчі люди міста, щоб поділитися своєю творчістю з іншими, та був проведений 10-ти денний літній арт-табір для дітей віком від 7 до 12 років, де кожного дня діти отримували нові лайфхаки з хенд-мейду, які вчили їх застосовувати у творчості образотворчого мистецтва предмети побутового характеру та після всього на останній день була створена “Арт-галерея” із робіт, які були створені під час знаходження дітей в таборі. Діти представили свої

роботи самі, завдяки підготовці на заняттях з акторської майстерності та провели екскурсію своїм батькам.

З кожним проектом, створеним в просторі, який брався в суборенду бажання відкрити свій простір та бажання зробити свій особистий внесок в культурне життя міста не давало спати. Хотілося ще і ще створювати та дарувати місту те, чого йому так не вистачає, а саме культурного розвитку, відпочинку, нових форм мистецтва, до яких жителі ще не звикли.

Ознайомимося з актуальним моніторингом місць для досугу жителів міста Каховка, який було не складно зробити, адже таких місць немає, крім одного ресторану, трьох кафе, трьох кав'ярень, одного бару та одного діючого нічного клубу.

Для розвитку дітей в галузі мистецтва та творчості працює “Школа Мистецтв”, де є напрямки художнього мистецтва та музикальної освіти. Також є одна хореографічна студія і декілька студій, які працюють з дітьми за напрямом образотворчого мистецтва по принципу разових майстер-класів.

На жаль, варто зазначити, що в місті не існує діючого кінотеатру, театру, немає закладів типу “антикафе” та немає дійсно вагомого внеску у сферу культурного розвитку жителів.

Простір арт-хаб є дійсно важливим місцем для міста, адже він забезпечений необхідними приладами, мебеллю та технікою для того, аби люди могли не тільки розвиватися, а й просто круто проводити час. Є проектор, біле полотно, телевізор та потужна колонка для забезпечення якісного звуку, ноутбук, принтер, ретро-гірлянди для створення затишної атмосфери в просторі, однотонні фони для фотосесій чорного, білого, зеленого та червоного кольору. Є 11 зручних диванів із палетів, три високі та два журнальних столів.

Довгострокові культурно-мистецькі проекти в арт-хабі міста Каховка для дітей шкільного віку - це:

- діюча театральна студія, яка бере участь в міських заходах, наприкладі “День Незалежності України”, “День міста”, “День Молоді”;
- фото-гурток “Квадратік”, який навчає дітей мистецтву фотографії та також бере участь в міських заходах, де залучає дітей у ролі фотографів свята;
- регулярні майстер-класи з хенд-мейду.

Короткострокові проекти для дітей шкільного віку - це:

- “SUMMER CAMP” - літній табір для дітей віком від 9 до 14 років, який діяв за трьома напрямками: акторська майстерність, фото-направлення та хенд-мейд;
- колективні психологічні тренінги для підлітків, які допомагають підліткам справитися з власними психологічними бар’єрами, впоратися з комплексами або розібратися з проблемами, які трапляються в їхньому віці;
- майстер-класи з тайм-менеджменту;
- майстер-класи “як створити власний івент”.

Також є постійно діюча послуга “Свято День Народження” та можна замовити тематичні вечірки для великої кількості дітей. Тобто, можна сказати, що в якомусь сенсі, простір працює і як «івент агенція», яка має змогу відтворити будь-який запит від клієнтів.

На прикладі розглянемо тематичну вечірку в стилі «Halloween», адже за останні роки – це свято набуває все ширшої популярності, та все частіше святкується в Україні. Дітей дуже вражає, коли вони перевтілюються в різних героїв мультфільмів, сталих персонажів, наприклад: відьмочок, вампірів, мумій, чортів, скелетів тощо. Художньо-декоративне оформлення простору також вражає дитячу уяву і

допомагає ще яскравіше відчувати та прожити емоції на святкуванні (див. дод. 8.,10.).

Для підготовки тематичних вечірок, завжди потрібно мати чітко продуману концепцію, мати сценарій та чіткий план дій. Адже варто не забувати, що дитяча увага – це те, що найдорогоцінніше під час заходів для аніматорів, ведучих свята. Аби не втратити зацікавленність дітей, заздалегідь і продумується сюжет.

Також на тематичних вечірках, за сучасними тенденціями, завжди має бути окрема локація з фотозоною для гостей. До програми варто додати тематичний майстер-клас на завершальну частину, аби дітки мали змогу відпочити, та максимально обґрунтувати те, що відбулося з ними, в яку казку вони потрапили. І нарешті забрати з собою виготовлений виріб в якості нагороди.

До простору «Арт-хаб» в місті Каховка поступають і такі запити, як проведення святкової частини випускних 4-х класів (див. дод. 9.). Для таких заходів, найчастіше використовується інструмент «квест-ігор» для більшого захоплення та зацікавленності проходження завдань. Найбільше зацікавленність виявляється, коли дітям пропонується «виклик», наприклад «Діти, найскладніше вже позаду, ви склали екзамени, пройшли всі іспити на шляху до середньої школи, але доведіть, що ви достойні носити звання школярів середньої школи». Гарний реквізит також грає важливу роль в успіху заданого заходу.

Свято День Народження для дітей – це день, якого чекає кожного року найбільше кожна дитина. Цей день має бути особливим та відзначити і залишити яскраві спогади про нього допомагає тематична вечірка на честь іменинника. Обирається улюблена тематика із мультфільму або фільму, комп'ютерної гри (див. дод. 11.). Підготовка також починається з чіткого плану дій та прописаного сценарію. Потім оформлення простору, окремої локації для фотозони, замовлення

тематичного торта, кексів, пін'яти, повітряних кульок тощо. Користуючись наведеним переліком допоміжних «інгредієнтів» у проведенні свята – успіх гарантований.

Проекти для людей вікової категорії «18+» створюються загалом на короткострокові проміжки часу і повторюються часом від часу, наприкладі колективних тренінгів з психології, майстер-класів з акторської майстерності, майстер-класів з хенд-мейду.

Для досугу людей створюються культурно-мистецькі заходи:

- “Квартирник” - це організовані зустрічі людей, які прагнуть поділитися своєю творчістю з іншими, обмінятися інформацією, зробити енергетичний обмін та можливо спільний продукт мистецтва;
- Тематичні вечірки - це організовані зустрічі переодягнених під тематику людей, які проводять час в художньо оформленому просторі з тематичними декораціями та фуршетом;
- Кіносеани;
- Настольні ігри.

Також є послуга “Оренда приміщення”, якою люди користуються для проведення свят, днів народження та просто для проведення вечорів компанією в просторі.

Розглянемо довгостроковий проєкт арт-хабу - фото-гурток “Квадратік” (див. дод. 12), що має мету навчання мистецтву фотографії та розвитку дітей, які люблять фотографувати. Щоб учні разом із здобуттям нових навиків та знань були в курсі усіх тенденцій фотографії у світі. На фото-направленні діти вивчають основні жанри в фотографії як мистецтва, а саме:

- Портретна фотографія - це один з найскладніших видів фотозйомки, що вимагає чималих умінь і знань. Основним завданням є передача всіх граней особистості, зображеної на фото, починаючи від краси зовнішності і закінчуючи багатим внутрішнім світом;

- Натюрморт - це один з жанрів фотографії, в якому об'єктом зйомки є різні неживі об'єкти, вироби або товари: художні вироби, посуд, квіти, фрукти та ін. Сьогодні цей жанр фотомистецтва часто використовується в рекламній фотографії;

- Пейзаж - (франц. Paysage, - країна, місцевість). Безумовно, як і будь-яка інша фотографія, пейзажна підпорядковується законам світла і композиції;

- Мобілографія - з'явилася в 21 столітті. Проводиться мобільними телефонами, кишеньковими персональними комп'ютерами, ітд. Через низької роздільної здатності фотографії зроблені такими фотоапаратами мають дуже низьку якість, але вони можуть бути цікаві тим що зроблені з незвичного ракурсу або зроблені спонтанно. У цьому жанрі фотографії важливо те, що зображено на знімку, а не те якої якості фотографія;

- Флора і фауна фото часто стає надбанням різних наукових енциклопедій, пізнавальних журналів або розважальних книг для дітей;

- Макро (від грец. Μακρός - «великий», «великий») - вид фотозйомки, при якому зображувані об'єкти знімаються в масштабі 1: 1 або більше. Макрозйомка - це принцип створення збільшеного зображення. знімаються в масштабі 1: 1 або більше;

- Мікрофотографія - це техніка фотографії малих об'єктів, з високим збільшенням, зазвичай за допомогою мікроскопа. Ділиться на оптичну, електронну та цифрову мікрофотографію;

- Новинна фотографія - прерогатива фотожурналістів, які знімають події від місцевих до світових масштабів. Вимагає від фотографа швидкості побудови композиції і миттєвої реакції на зміни ситуації;

- Документальна фотографія на сьогоднішній день поступилася місцем фотожурналістики. Найчастіше знімки зроблені

авторами - документалістами мають не тільки документальну, а й художню цінність. Роботи таких фотографів можна побачити в галереях, книгах, художніх фотоальбомах;

- Документальна фотографія зовнішнього вигляду або деталей того чи іншого архітектурного об'єкта. Часто використовується в художній фотографії. Однією з різновиду архітектурної фотографії є інтер'єрна фотозйомка. Об'єктиви в основному застосовуються ширококутні, що дають можливість більш широкого охоплення зображення;

- Нічна фотографія має на увазі фотозйомку вночі, з огляду на те що вночі немає достатньо світла для фотозйомки фотограф повинен використовувати світлосильні об'єктиви, довгі витримки, і високі значення чутливості ISO.

Однією з важливих цілей проєкту є те, щоб на базі отриманих знань, діти могли не просто отримувати задоволення від якості отриманих фото, а й впроваджувати свої знання в заробіток на свої потреби. Діти можуть надавати свої послуги в якості фотографа, наприклад, на дитячих святах, фотографувати шкільні заходи, пропонувати цікаві локації для фотосесій обраним моделям або парам, які бажають зробити зйомку своєї "Love story" тощо.

Також в сучасному світі достатньо онлайн-платформ, на яких можна висвітлювати свої фотографії й отримувати гроші за перегляд або продаж фото. Підбірка сайтів підходить як для любителів фотографії, так і професіоналів у своїй справі, з якими на уроках наставники також знайомлять дітей. Можемо ознайомитися з деякими сайтами:

- «500px Prime» - це сайт, який дозволяє купувати або продавати авторські фотографії користувачів, що зареєстровані на цьому порталі. Приблизно 70 % від продаж віддають фотографу, і можна продовжити ліцензію на свій контент в іншому місці, навіть якщо

ви продали усі свої роботи через цю платформу. Або ви можете дозволити права на свої роботи "500px site" в обмін на більш високий ліцензійний збір, якщо забажаєте;

- «SmugMug» – простір, де значною мірою збираються роботи в онлайні та пропонується опція підписки “Pro” за \$12.50 на місяць чи довше. Є можливість продавати свої фото й отримати 85% прибутку після продажу фото. Також можна змінювати налаштування та виставляти ціну за свої роботи для отримання достойного прибутку;
- «Depositphotos» – це компанія, яка заснована в 2009 році і є найбільшим стрімко зростаючим фотобанком у світі. Тут ви маєте можливість купувати та продавати вектори зображення, фотографії, відеоролики з користувачами з 192 країн світу, надаючи їм підтримку на 14 мовах. Головний офіс знаходиться у Флориді, США. Найцікавішим в платформі “DepositPhotos” є безкоштовний мобільний додаток, що дає можливість швидко продавати фотографії. Сайт забирає від вас прибутку 44% (залежно від ціни продажу та ліцензії).
- «Redbubble» - це сайт, націлений більше на художників, ніж на фотографів, але ви також можете використовувати "Redbubble" для продажу своїх фотографій. Це безкоштовна платформа. Реєструючись, потрібно тільки заплатити базовий внесок за укладання угоди, після чого ви самостійно можете регулювати ціну на фотографії та слідкувати за своїм прибутком. На цій платформі досить велика аудиторія, але потрібно буде дуже постаратись, щоб її зацікавити;
- «Shutterstock» - це сайт, який пропонує низькі доходи для своїх потенційних клієнтів. Дана платформа більше підійде для фотографів-професіоналів, ніж для любителів. Є можливість

безкоштовно зареєструватись та переглядати профілі, але для більшої роботи необхідно зареєструватись та купити ліцензію. Окрім зображень, «Shutterstock» пропонує відео і аудіо-контент.

Розглянемо наступний довгостроковий напрям в арт-хабі для дітей під назвою хенд-мейд (див. дод. 13), який практикується в просторі, як разові майстер-класи, та найчастіше проводяться по вихідним, аби дати змогу батькам зайнятися своїми справами, поки їх діти будуть розвивати свої творчі здібності на уроці.

Ручна робота за всіх часів була в пошані. Мистецтво рукоділля могло приносити людям користь, і навіть допомагало їм опанувати нові вершини багатогранної творчості. На сьогоднішній день уроками «hand-made» хочуть займатися не лише дорослі, а й дітки. Це творчий процес, завдяки якому дитина всебічно розвиватиметься, ним і виявлятиме свою фантазію.

Рукоділля сьогодні затребуване у багатьох сферах людського життя, особливо в побуті, включаючи: сферу краси, дизайну та мистецтва. Цей процес приносить масу задоволення, бо в ньому власними руками створюються унікальні предмети.

Для дітей дошкільного віку, заняття "хенд мейд" напрямком - один із актуальних видів мистецтва. Батькам рекомендовано віддавати своїх непосид у подібні гуртки, оскільки це чудова можливість проявити творчий здібності дитини та навчити її створювати власними руками круті корисні предмети. Окрім образного мислення та дрібної моторики рук, у дітей активно розвивається здатність до швидкої оцінки ситуації та фантазія.

В першу чергу, гурток рукоділля – це не просто демонстрація дітям певних дрібничок, які можна навчитися робити. Насамперед, це показ діткам їхніх можливостей. Кожна дитина здатна пізнавати свою індивідуальність і багатогранність. Гурток «хенд-мейд» майстерності

буде чудовим вибором для всіх любителів чогось нового. Робота руками сприяє створенню не просто цікавих та красивих предметів, а також ще заряджених особливою енергетикою.

Створюючи предмети своїми руками, дитина починає мислити над процесом їх створення та вкладає в нього свою душу та любов. Недаремно, споконвіку, рукоділля вважалося сімейним ремеслом. Завдяки цьому мистецтву, навіть непересічна ідея здатна перетворитися на екстраординарну композицію, наділену безмежною фантазією.

Гурток рукоділля – це унікальна можливість залучити дитину до цікавого та корисного заняття змалку. На заняттях з рукоділля не має можливості балуватися або сумувати, адже завжди панує атмосфера спокою, радості та позитиву. Окрім всього переліченого, на таких гуртках дітки можуть знайти собі масу нових друзів, що позитивно сприяє навичкам комунікації в соціумі та прояву свого “Я”.

Актуальність цього проєкту в Каховському хабі у тому, що в місті подібних місць дуже мало, щоб залучали дітей до творчих занять, які б сприяли їх творчому прогресу, розвивали фантазію, моторику, розвивали навички комунікації в соціумі та любов до мистецтва.

В арт-хабі діти виготовляли вироби за технікою макраме, орігамі, що корисно впливає на розвиток моторики рухів. Навчалися виготовляти новорічні прикраси на ялинку та елементи декору для дому, виготовляли слайми, рамки для фотографій, термо-брелки, розмальовували імбирні пряники тощо.

Розглянемо наступний проєкт “SUMMER CAMP” - літній табір для дітей віком від 9 до 14 років, який діяв за трьома напрямками: акторська майстерність, фото-направлення та хенд-мейд, що були об’єднані в одну спільну мету. Старт проєкту відбувся 14 червня 2021 року, та мав хронологічні межі в два тижні (див. дод. 14).

На меті короткострокового проєкту стояли такі задачі:

- Дати змогу отримати нові навички у продуктивному користуванні своїх гаджетів (зйомці на телефон, правильному користуванні налаштувань фотоапарата);
- Надати інформацію та закріпити знання деяких видів фотографії (портрет, предметна зйомка, загальний кадр тощо);
- Навчити фотографувати як на телефон, так і на професійний фотоапарат;
- Навчити правильно виставляти світло за допомогою звичайних ліхтариків та професійного світла;
- На уроках хенд-мейду навчити своїми руками з доступних для всіх матеріалів створювати реквізит для фото;
- Навчити створювати локації для фотозон;
- На уроках з акторської майстерності завдяки тренінгам, навчити імпровізувати, не боятися самовиражатися на публіці;
- Дати змогу отримати нові комунікативні навички;
- Застосування тренінгів в ігровій формі для розвитку пам'яті, уваги та мови.

Тож День у таборі завжди почився з бадьорої зарядки танців та танцювальних батлів, що завжди заряджає позитивом та енергією на весь день. Потім заняття по фото напрямку, процес навчання проходив швидко та весело, далі замовляємо їжу, де у дітей була змога обрати на свій смак те, що вони хотіли би з'їсти на обід, звісно в сенсі здорового раціону. Найчастіше це були різні крупи, биточки, парові котлетки та салати. Поки чекали їжу, проводилися тренінги з акторської майстерності, де діти вчилися імпровізувати, розвивали свою фантазію та пам'ять. Потім працювали руками - створювали атрибути для фотосесій або вчилися створювати гарне з простих, доступних речей (див. дод. 15).

За 10 днів діти проходять 30 занять за трьома напрямками та отримують багато нових знань, навичок та корисних звичок, наприкладі ранкової зарядки, активного відпочинку та здорового раціону. Так само діти заводили нових друзів, набували корисних комунікативних навичок у новому колективі.

Три напрямки були об'єднані таким чином: на уроці хенд-мейду діти готували атрибути для наступних фотосесій різного жанру, а на акторській майстерності в тому числі були й тренінги на розкнутість свого тіла, м'язів обличчя, завдяки артикуляційній гімнастиці та проходили майстер-класи на тему "Наші емоції", завдяки чому діти мали комфортно почувати себе в кадрі. Також фотографами один одного були самі діти, які під чітким керівництвом наставника виставляли світло та вчилися фотографувати на свої власні гаджети, тобто на телефон або на фотоапарат (див. дод. 16).

На хенд-мейді діти робили такі атрибути для фотосесій:

- Рамка для обличчя з поп-корну, для чого нам знадобилися використані коробки з під піцци, клей-пістолет та попкорн. На майстер-класі діти, звісно, встигли і поїсти також, що слугувало веселому, позитивному настрою та атмосфері (портретна зйомка) (див. дод. 17);
- Рамка з різнокольорових паперових квітів, для чого використовувалася двосторонній різнобарвний папір, вирізана з картонної коробки форма серця та клей-пістолет, щоб все це з'єднати (портретна зйомка);
- Старі касети для компакт-плеєра, з якого ми дістали плівку, розкрутили гаєчки та вклали живі польові квіти, які назбирали з дітьми під час прогулянки (предметна зйомка) (див. дод. 18);
- Сторінки старих журналів з допомогою скотчу та степлера скріпили в один довгий плакат та закріпили на стіну, з чого

- отрималася крута локація для фотосесії (крупний план) (див. дод. 19);
- Зробили журавликів методом орігамі та підвішали від стелі на рибацьку ліску, що дало ефект, ніби різнобарвні журавлики самостійно вирують у повітрі (крупний план) (див. дод. 20);
  - Розрізані фрукти скріпили з допомогою зубочисток, а потім рибацької ліски. На цьому майстер-класі діти теж не втратили можливість підкріпитися (предметна зйомка та крупний план) (див. дод. 24);
  - Також діти фантазували, малюючи власні образи для фотосесій тощо.

Проект був мега вдалий, досягнув всіх поставлених цілей, після чого кожен учасник отримав власну фотокнигу з приємними спогадами. Табір для дітей – це завжди багато нових вражень, знайомств, нові знання та нові друзі. За короткий проміжок часу, всі учасники стали одним цілим, однією сім'єю (див. дод. 21). Та навіть деякі діти не хотіли прощатися з арт-хабом і вступили в ряди театральної студії, членами якої являються і по сьогоднішній день.

Арт-хаб в Каховці – це простір, який зібрав у собі багато творчих, ідейних та талановитих людей, створив різні напрямки для розвитку особистості та творчих навичок, об'єднав людей з різними професіями та долями. Тому одним із напрямів Арт-хабу була психологічна просвіта підлітків та дорослих, яка включала в себе серію тренінгів та семінарів, практичних завдань і рекомендацій. Психологічні знання та навички потрібні кожному, адже вони допомагають краще зрозуміти себе, турбуватися про власний психологічний стан і, звісно ж, краще розуміти інших. Цей проект особливий тим, що спрямований на прикладне застосування психологічних знань та навичок. Загалом було

охоплено дві відкриті групи – підлітки та дорослі, зустрічі проводились один раз на тиждень з кожною із груп (див. дод. 22, 23).

Перша група – «Я-Підліток». Підлітковий вік – це фаза дозрівання: перехідний період фізичного та психологічного розвитку людини між дитинством та дорослим життям, у якому все перебудовується: руйнується старе і будується нове, все ставиться під сумнів, а з іншого боку – у всьому є стовідсоткова впевненість. Одним з найбільш бурхливих періодів на шляху дорослішання, вважається підлітковий вік. Всі батьки бажають допомогти своїй дитині розібратися в почуттях, думках і відносинах з оточуючими. Але варто зазначити, що живучи у пострадянському просторі дорослим важко розуміти проблеми, потреби, психологічні бар'єри сучасних підлітків.

Бути підлітком – це не просто. Підліток змушений вирішувати, мабуть, найважливіші завдання, що стоять перед особистістю – «Я та моє життя», «Я та інші люди», «Я і весь світ довкола мене». Підліток повинен розібратися з усіма цими відносинами, знайти себе та своє місце у цьому житті, відчутти свою цілісність та здатність жити. Масу труднощів, великих і маленьких, він змушений долати на цьому шляху, часто залишаючись на самоті, без підтримки з боку близьких людей. М'яко пережити кризовий період підліткам допомагають групові психологічні заняття.

Програми з адаптації дітей в перехідні періоди життя дуже актуальні, коли можливості різновікових ігор у дворі зведені до мінімуму. Очікувані результати після проходження групових тренінгів:

- підвищення самооцінки у підлітка;
- збагачення емоційної сфери;
- пізнання себе;
- формування навичок самостійності;
- оволодіння навичкою безконфліктного спілкування.

Заняття проходять в дружній атмосфері, серед однолітків, під чітким керівництвом практичного психолога, дівчата та хлопчики в ігровій формі засвоюють нові способи поведінки. Обговорення проводиться після кожної гри. Учасники діляться своїми враженнями, почуттями. У колективній дискусії учасники тренінгів висловлюють свою думку з обговорюваної проблеми. Так вони навчаються формулювати свої думки, аргументувати свою думку і безконфліктно спілкуватися. Під час кожного заняття в доступній формі (міні-лекції) отримують інформацію про різні психологічні закономірності, що властиві людям, надалі – виконують практичні завдання, щоб закріпити теоретичні знання. За допомогою тренінгів, легше зняти страхи і хвилювання у підлітків. Тому вдається без прямого обговорення доторкнутися до їх власних актуальних тем, а також сформулювати зрілу картину світу.

Теми тренінгів:

- «Знайомство. Правила групи. Я та інші»;
- «Хто я?»;
- «Особисті межі. Як говорити Ні!»;
- «Господар емоцій»;
- «Секрети спілкування».

Робота з дітьми шкільного віку, підлітками дуже важлива, адже вони - це наше майбутнє. І те, що ми вкладаємо в них сьогодні, в прямому сенсі впливає на розвиток країни найближчим часом. Тому робота арт-хабу є як ніколи актуальною і продуктивною у сприянні не тільки творчого, а й особистого розвитку дітей. Особливо варто підкреслити, що в Каховці подібних проєктів ще не проводилося.

Далі розглянемо такі короткострокові проєкти, як майстер-класи з тайм-менеджменту та майстер-класи “як створити власний івент” (див. дод. 24). Для початку варто зазначити, що в місті Каховка не

проводилися подібні майстер-класи, окрім того випадку, коли приїжджав проєкт VIDLIK project.

В наш час тайм-менеджмент – це система послідовних дій, мета яких – правильне планування завдань з грамотним розподілом часу на виконання кожної. Одною із головних цілей тайм-менеджменту – робити якомога більше, щоб мінімізувати часові витрати та знизивши рівень стресу людини. Тобто, тайм-менеджмент – це не тільки модне слово з кола бізнесменів, яким вони описують умови досягнення успіху, до якого вдалося дійти. Але й також можна вважати, що це далеко не секретна технологія і не панацея від марного витрачання часу.

Система тайм-менеджменту – це ефективний і продуктивний інструмент, який допомагає кожній працюючій людині зробити час її роботи максимально ефективним, залишивши сили і вільні години на сім'ю, відпочинок і заняття хобі.

Багато сучасних людей захоплює ідея ефективного тайм-менеджменту, що в світі навіть почали створювати кафедри з цього напрямку при університетах. За цією темою вже створено велику кількість книг, вебінарів, курсів і посібників. Для боротьби з прокрастинацією можна знайти в будь-якому форматі джерела та дізнатися, як управляти своїм часом за допомогою тайм-менеджменту. Варто лише навчитися впроваджувати це все у власне життя.

На майстер-класах розказувалося як правильно планувати свій час, досліджувалися міфи та реальність та люди отримували поради, рекомендації, якими можна було користуватися у своєму повсякденному житті для покращення продуктивності роботи і життя в цілому.

Розглянемо кілька міфів:

Міф 1. Тайм-менеджмент – це розпланувати день щохвилини. До цього закликають деякі «гуру» продуктивності, які насправді не розуміють основного завдання тайм-менеджменту. Дослідження

виявили, що подібна система управління подібну систему управління призводить до роздратування, підвищення тривожності, погіршення психологічного стану;

Міф 2. Є універсальні поради щодо управління часом, які підходять всім. Насправді тайм-менеджмент – це не про універсальність. Так, є певні засади, правила. Однак їх потрібно адаптувати під свій стиль та ритм життя, пріоритети, особисті якості, сильні та слабкі сторони. А для цього протестувати кілька технік. В результаті, швидше за все, ви отримаєте нову унікальну методику планування часу, яка працює саме у вашому випадку;

Міф 3. Тайм-менеджмент не для творчих людей. Така думка виникає, коли починаються розмови про натхнення, пошуки ідей, смислів, алюзій.

У такому разі справа не в тайм-менеджменті, а у професіоналізмі фахівця. Коли є правила роботи, розуміння її специфіки і труднощів, які можуть виникнути, організація часу є не складним процесом. Також учасники отримували рекомендації та поради, щодо ефективного користування свого часу.

На майстер-класах «Як створити власий івент», люди отримували пошагові інструкції для організації заходів будь-якого характеру. Тобто люди самі обирали івент, який було б цікаво розібрати та створити в майбутньому. Учасники також мали змогу реалізувати разом із спікером – засновницею арт-хабу Вірою Вовк обраний ними захід. Так навіть під чітким наставництвом бажаючі одразу взяли частину організаційних моментів на себе та мали за них відповідальність від старту до фінішу івента.

Також на зустрічах досліджувалася цільова аудиторія міста та її потреби, що добре показало – жителям не вистачає культурно-мистецьких заходів, пізнавальних майстер-класів з будь-яких сфер. Це

стосується абсолютно всієї вікової категорії та все ж таки був обраний напрям роботи, орієнтир якої була молодь.

Так, наприклад ініціативу передачі власного досвіду, проявляли різні люди, які засобом майстер-класу, передавали бажаним зібрану інформацію та практичні вміння. В арт-хабі проводився майстер-клас з миловаріння, з візажу для дівчат (див. дод. 25), які не мають на меті займатися цим професійно, а просто відвідують подібні заходи для живого спілкування, нових знайомств та отримання корисних навичок для повсякденного застосування у побуті.

2.2. Арт-хаб міста Каховка як вплив модернізації цільової аудиторії через культурно-мистецький проєктний «бум»

Термін «культура» останнім часом на устах багатьох людей. Різні люди по-різному підходять до цієї тематики. Докладно про сучасний дискурс щодо української культури XXI століття йдеться у дослідженні сучасного науковця С. Садовенко [80].

Більшість тих, хто зацікавлений культурою, розуміючи її важливість у житті народу, нарікають, що державна влада дуже мало уваги присвячує культурі, а головний їхній аргумент – це нікчемний відсоток державного бюджету, виділений на сферу культури. Це, напевно, правда, бо відповідальні за інститути культури особи досить голосно говорять про брак фінансової підтримки.

Цю тему можна розвивати, проте наразі цікавить більше, яке значення має культура для нашого суспільного життя. Культура для людей – це засіб вираження творчості, формування індивідуальної самобутності та зміцнення відчуття себе в суспільстві. Культура завжди об'єднувала людей, такими інструментами, як музеї, театри, виставки,

концерти, кіно. Завдяки ній суспільство має можливість для дозвілля, розваг, навчання й обміну досвідом з іншими.

Мистецтво та культура – це основа для мирного життя. Вона навчає людей бути толерантними і розуміти один одного через мистецтво, навіть, коли ми говоримо різними мовами. Завдяки рівню розвиненості культури, можна побачити якість та рівень життя цілої країни. Люди об'єднуються в культурних заходах, таких як фестивалі чи виставки, створюють соціальну солідарність і згуртованість, сприяють соціальній інтеграції, розширенню можливостей громад. А також зміцнюють гордість за свою країну.

В боротьбі з бідністю, культурний розвиток відіграє важливу роль. Від підвищення рівня культури є економічна вигода, адже створюються нові робочі місця. Значний внесок культура робить і в туристичну індустрію: чим більше цікавих місць, заходів, масштабних виставок, культурних пам'яток, фестивалів в країні – тим більше людей захочуть відвідати її.

Для міста Каховка вагомий внесок в туристичну індустрію зробив саме міжнародний різножанровий фестиваль «Таврійські Ігри», який проводився в 1992–2008 роках на протязі трьох днів травня. 2007 року фестиваль проходив в Києві. Засновником і організатором був бізнесмен Микола Баграєв. Вхід на фестиваль був безкоштовним.

В 2007 році фестиваль відбувся в Києві на НСК «Олімпійському», хоча традиційно місцем проведення фестивалю була Каховка в Херсонській області. Після 2008 року фестиваль не проводили. За словами Баграєва, фестиваль віджив своє та «виконав історичну місію».

«Таврійські ігри» включали у себе конкурс краси, пивний конкурс, спортивні змагання та шоу-програми, в яких брали участь учасники з різних країн. За статистикою, щодня фестиваліні концерти відвідують

близько 80 000 глядачів, велика кількість людей спостерігали за фестивалем через прямі теле- і радіотрансляції.

Можна тільки уявити, а на сьогоднішній день тільки помріяти про те, щоб наразі глядачами масового дійства в місті Каховка, який налічує 37 000 чоловік населення, було 240 000 за три дні. Прикро приймати той факт, що з 2008 року місто не розвиває культурно-мистецьку діяльність, а дуже стрімко прогресує до деградації.

Тому навіть такі заходи, як квартирники, тематичні вечірки, стендап, ігри в імпровізацію, похід до кінотеатру, майстер-класи тощо - стають для жителів міста Каховка справжнім яскравим святом, а не звичною повсякденністю, як це може бути для жителів великих міст.

Розглянемо в першу чергу «Квартирник», що представляє собою міні-концерт, який зазвичай відбувається в межах звичайнісінької квартири. Згадаємо фільм «Брат», коли головний герой потрапив в квартиру, де на дивані в оточенні нечисленної публіки лабали на гітарі і наспівували свої пісні Настя, Чиж, соліст групи «Наутілус Пампілус» В'ячеслав Бутусов. Ось це і був справжнісінький квартирник. Але за великим рахунком зіркам такої величини, як пан Бутусов, участь в квартирниках не особливо цікава. «Розкручені» артисти і так мають численну аудиторію, і їм куди цікавіше зібрати повноцінний концертний зал. Тому багато популярних людей гидуєть квартирниками, рахують їх нижче свого рівня. А ось для початкуючих артистів, які тільки завойовують популярність публіки, навпаки, квартирники є тим майданчиком, завдяки якому вони можуть донести хай і вузькому доки колу шанувальників своя творчість.

На першому організованому квартирнику засновницею арт-хабу в місті Каховка, виступала, тоді ще не відома її подруга «Лілу45» Людмила Білоусова. Захід зібрав близько 40 гостей, на якому з усіх поділилися своєю творчістю всього 5. Надалі квартирники набирали

попиту та кількість гостей з кожним разом зростала і стало більше людей, які прагнули виступити перед іншими.

Квартирник в Каховці – це насамперед захід, який дає змогу творчим людям, які співають, але не знають де і перед ким виступати, пишуть поезію, стендап, але також стикаються з проблемою відсутності простору, де можна ділитися та насичуватися творчістю інших людей.

Також люди мають змогу на заході пограти в настільні ігри, потанцювати, заспівати в караоке, зробити круті фото на підготовленій фотозоні, попити чаю з самовару, випити запропоновані коктейлі та поласувати фуршетом. Також завести нові знайомства, в майбутньому можливо навіть створити творчі колаборації.

Не раз ставалися об'єднання творчих людей, коли хтось вміє тільки співати, а хтось тільки грати на інструменті і в результаті отримувався крутий продукт мистецтва саме в процесі квартирнику. Квартирники в арт-хабі – це захід, де є змога наповнитися натхненням та творчою атмосферою (див. дод. 27, 30).

Одним із вагомих переваг у просторі арт-хабу – це колективні перегляди кінофільмів на проекторі (див. дод. 26). Підсиленням яскравого ефекту, є те, що простір має змогу забезпечити глядачів потужним звуковим оформленням. Варто нагадати, що в місті Каховка не має жодного кінотеатру, і саме тому засновицею простору розвивається цей напрям. Глядачі мають змогу зручно розташуватися на диванчиках з палетів, взявши з собою закуски та напої.

Зазвичай, обираються провокаційні фільми, які викликають неоднозначні емоції та відчуття у людей, пробуджуючи в них масу питань, на які колективно шукаються відповіді після завершення перегляду. Також цікаво додумувати кінцівку фільма разом, якщо за режисерським задумом, було обрано спонукати глядача на питання або на розвиток власної фантазії.

Влітку, під час «Ліги чемпіонів», було зроблено літню терасу, де гості арт-хабу могли на великому екрані спостерігати за футбольними матчами, співпереживати разом командам та обговорювати підсумок проведеної гри. Не раз перегляд футболу завершувався проведенням дозвілля за настільними іграми, чаєм та смаколиками.

Вечірка 90-х – справжній сучасний тренд на вихідні дні. Кожному дуже хочеться поринути в безтурботну атмосферу кінця ХХ століття, адже згадуючи цей період, перед очима постають найяскравіші образи: дівочі костюми, кросівки та жвачка, пісні під гітару у дворах. Навіть якщо це був період з дитинства, ви все одно з любов'ю згадуєте приставку Денді, тетріс, гумки, цукерки.

Тематичною окрасою в арт-хабі для вечірки, організаторами були поставлені вітчизняний диван, старий магнітофон, повісили килим на стіну, гірляндами в просторі слугували старі касети, а на стінах були розвішані старі плакати з улюбленими виконавцями тих часів. Важливою частиною заходу являється правильний підбір музики, що безпосередньо стосується будь-якої тематичної вечірки, пов'язаної з конкретним відрізком часу.

Вибір наряду і підготовка образу на цей раз надзвичайно важливі, тому організаторами дійства, заздалегідь дається об'ява про дрес-код. Дефіцит цього часу жодним чином не вплине на яскравість нарядів. Тому, дівчата легко можуть придбати легінси всіх кольорів веселки, облягаючі топи та великі пластикові прикраси (див. дод. 28). Хлопці почуватимуться «на хвилі» як зі спортивним костюмом, так і з брюками в поєднанні з малиновим піджаком. Консервативним гостям радиться зупинити свій вибір на джинсових жилетах, жакетах, шортах і спідницях.

Останнім часом в Україні також набирає популярності комічний жанр «Стендап». Одним із ключових моментів цього жанру є

безпосередній контакт між глядачем і ведучим. Хоча формально вистава є монологом, іноді можна спостерігати своєрідну розмову між ведучим і глядачами. Він повертається до аудиторії і відповідає сміхом, але це вимагає великої майстерності з боку перекладача. Набір тематично пов'язаних жартів читається переважно зі сцени, іноді використовується музика та реквізит. Головне – не дати глядачам розслабитися і тримати його в напрузі.

В арт-хабі міста Каховка також проводяться зустрічі, де можна прийти і зарядитися позитивом, від душі посміятися з комічного монологу, заздалегідь підготовленого виступаючими артистами (див. дод. 29). На подібні заходи завжди запрошуються «спеціальні гості», а після їх виступів, розпочинається «відкритий мікрофон», де усі бажаючі мають змогу поділитися своєю творчістю. Дуже круто працює з глядачем «локальний» гумор, адже висміюючи місцеву владу, локальні проблеми міста, чомусь завжди ще більше піднімається настрій та в залі панує гучний сміх серед однодумців.

РОЗДІЛ 3

РОЛЬ АРТ-ХАБУ МІСТА КАХОВКА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У СТАНОВЛЕННІ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ШКОЛЯРІВ

3.1. Акторська майстерність для дітей як спосіб подолання психологічних бар'єрів

З появою в житті суспільства системи загальної обов'язкової середньої освіти склала умови виділення особливого періоду в розвитку дитини. Такий період відсутній у дітей, котрі взагалі не вчилися у школі, або ж освіта яких завершилася на цій початковій ланці.

У віці шести-семи років у дітей зростає рухливість нервових процесів, збільшується врівноваженість, збудження і гальмування (перші ще довго продовжують домінувати, так це зумовлює непосидючість та підвищену емоційну збудливість молодших школярів).

Також у цьому віці відбуваються істотні зміни в тканинах тіла та органах, що підвищує фізичну витривалість дитини. Серед особливостей анатомо-фізіологічного дозрівання слід звернути увагу й на те, що дрібні м'язи розвиваються досить повільно, що приводить до наслідків, наприкладі, як дітям важко виконувати рухи, які вимагають чіткої координації.

Зміна соціальної позиції особистості є основною особливістю цього віку, а саме: вчорашній вихованець дитячого садку стає учнем, членом шкільного та класного колективів, в котрому слід дотримуватись нових норм поведінки, вчитися підпорядковувати свої бажання новому розпорядку тощо. Усі це нововведення сприймаються дитиною як певний переломний момент у житті, який також супроводжується ще й

перебудовою системи взаєностосунків з дорослими, найбільш авторитетною фігурою серед яких стає вчитель, наставник.

Розвиток психіки здійснюється передусім на основі провідної для певного вікового періоду діяльності. Така діяльність для школярів виступає учінням, яке суттєво змінює мотиви їх поведінки та відкриває нові джерела розвитку пізнавального та особистісного потенціалу.

Вступаючи у новий для себе учбовий процес, діти поступово звикають до її вимог, а дотримання останніх, в свою чергу, зумовлює розвиток нових якостей особистості, ще відсутніх у дошкільному віці. Такі новоутворення виникають і розвиваються у молодших школярів відповідно до формування учбової діяльності.

Ефективність розвитку істотно залежить від того, наскільки цілеспрямовано в процесі навчання діти заохочують аналізувати свої враження від сприйманих об'єктів, розуміти їх індивідуальні властивості та свої дії з ними, виявляти суттєві особливості об'єктів, опановувати критерії оцінки деяких їх параметрів, розробляти способи класифікувати об'єкти, формувати узагальнення, усвідомлювати спільне у своїх діях розв'язання різних типів завдань і т.д.

При постановці перед учнями нових пізнавальних і практичних завдань, оснащенні їх засобами на вирішення цих завдань навчання має передувати розвитку, заснованому як на поточних досягненнях, а й у потенційних можливостях. Навчання впливає на розвиток молодших школярів і своєю організацією, оскільки саме вона визначає форми їх колективного співжиття, спілкування між собою та з вчителем.

Процеси виховання й навчання – природне й основне прагнення батьків, педагогів. Дорослі намагаються дати дітям найкраще, але критерієм служить аж ніяк не внутрішня гармонія й цілісність особистості дитини, а обсяг засвоєних знань. Водночас сучасна медицина наполягає, що від 30 до 40% хронічних захворювань мають

психогенну основу. Для того щоб знайти корінь проблеми, слід проаналізувати наскільки середньостатистична сучасна дитина далека від норми.

Отже, основні показники психологічного здоров'я особистості:

- всебічне прийняття самого себе, тобто позитивний образ «Я»;
- рефлексія - як одне із засобів самопізнання;
- прагнення до самозміни, саморозвитку, самореалізації [69, с. 23].

Дитина зростає та формується у складних соціальних умовах, що супроводжуються посиленням впливу ЗМІ з одночасним видаленням освітніх середовищ, таких як сім'я, школа, культурно-історична спадщина. У зв'язку з цим набуття молоддю знань про цінності міжнародного та народного мистецтва, розвиток почуття прекрасного, вміння розуміти та цінувати витвори мистецтва вважається одним із завдань національного виховання. системи.

Теоретичну основу створення умов виховання та виховання естетично розвиненої особистості визначають такі державні документи, як Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта (Україна у XXI ст.)», концепція художньо-естетичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, а також спадщина видатних українських та зарубіжних дослідників освіти. Тому акцентування уваги на питанні теорії та практики художньо-естетичного виховання як важливого засобу формування ставлення до дійсності, засобу морального й розумового виховання, тобто засобу формування всебічно та гармонійно розвинутої, духовно багатогої особистості, не можна ігнорувати.

Ще в глибокій давнині виникло поняття естетичного виховання; сутність та його завдання, цілі змінювалися, починаючи з часів Платона й Аристотеля аж до наших днів. За наших часів проблема формування

естетичних почуттів, розвитку особистості, формування естетичної культури школярів є одним із важливих завдань, які постають перед школою. На думку Я.Коменського, школа має бути «майстернею гуманності», де молоді люди формуватимуть ознаки людяності, розвиватимуть естетичні почуття [47, с. 87].

Д.Джола й А.Щербо – дослідники теорії й методики естетичного виховання дошкільників і школярів вважають, що сутність естетичного виховання – це цілеспрямоване формування й розвиток ставлення людини до світу з потребою в удосконаленні, залучення її до споживання та створення цінностей художньої культури суспільства [28,29].

На думку вищезгадуваних та інших учених, засвоєння людиною естетичних цінностей, формування ціннісних орієнтацій передбачає отримання знань і суспільного досвіду, а також осягнення духовної складової цього досвіду, вираженої у культурі й мистецтві, фольклорі, родинних відносинах тощо. Від того, яким чином вказані цінності будуть сприйняті свідомістю кожної людини, залежить не лише духовна наповненість її існування, але й власне зміст її життя.

Державними стандартами дошкільної освіти зазначено, що їх метою є розвиток емоційної та інтелектуальної сфер життя дитини; оновлення естетичних, художніх і культурологічних знань; формування естетичної свідомості, що відбивається як у власній творчості в галузі мистецтва, так і в способі життя дії, що «уособлює цілісність людської свідомості, самосвідомості та практичної дії» [28, 29]; орієнтація на розуміння учнями художньої цінності художніх творів; стимулювання духовності та вміння втягуватися в душевний світ іншого і протистояти культивуванню примітивних поглядів і смаків.

Д. Лихачов пояснює естетичне виховання як навмисний процес формування творчо активної особистості дитини, здатної сприймати і

цінувати трагічне, прекрасне, комічне, потворне в житті та мистецтві, жити і творити «за законами краси» [28, с. 66]. Автор підкреслює головну роль вирішального педагогічного впливу на естетичний розвиток дитини. Підтримуючи тісний зв'язок з естетичними явищами життя і мистецтва, дитина естетично розвивається.

Художньо-естетичне виховання неможливе без оволодіння тією системою цінностей, яка існує або складається в цьому суспільстві. Ці цінності він може пізнати через мистецтво, через особисте ставлення до творів мистецтва.

Дослідники Н.Миропольська, С.Ничкало та В.Рагозіна вважають, що для досягнення цілей, встановлених стандартами дошкільної освіти, необхідно вирішувати такі завдання:

- Розвиток стипендій для дітей дошкільного віку в галузі мистецтва (теоретичне та практичне оволодіння знаннями, поняттями та основними художніми терміносистемами; вміння розуміти та висловлювати своє ставлення до художніх творів);
- Розширене емоційне виховання дітей дошкільного віку (повноцінне сприйняття художніх творів, виховання почуття здивування та цікавості, вміння переживати естетику, усвідомлення індивідуальної неповторності та сприйняття інших як естетичної цінності);
- Змога дітей орієнтуватися на творчу діяльність у мистецтві та будь-яку сферу суспільної практики (виховання навичок вирішення творчих завдань, оригінальності та актуальності їх виконання, власного світогляду, вміння робити власні висновки, щастя як символу духовної творчості);
- Сприяти набуттю дітьми нового соціально-побутового досвіду (гуманістична особистісна орієнтація, розуміння та визнання гідності кожної людини) [28, с. 67].

Сутність художньо-естетичного виховання втілюється у змісті та цілях навчально-виховного процесу. Проаналізувавши джерела психології та педагогіки, можна визначити такі завдання художньо-естетичного виховання:

- Формувати художньо-естетичне ставлення до дійсності;
- Навчання загальним навичкам;
- Розвиток художньо-естетичних почуттів;
- Розвиток художньо-естетичних смаків;
- Формувати художньо-естетичну систему бачення;
- Формування мислення в образах.

Поняття «естетичне виховання» є достатньо загальним у теорії естетичного виховання, яке об'єднує у собі низку понять, зокрема:

- естетичний смак;
- естетичний розвиток;
- естетичне почуття;
- естетичний ідеал [76, с. 62].

Варто додати, що краса проявляється як духовна насолода чи огида, що супроводжується єдиним сприйняттям та оцінкою змісту та форми об'єкта. Виховання естетичної свідомості має на меті виховання естетичних ідеалів учнів та засвоєння естетичних норм і оцінок.

Велику роль у формуванні моралі відіграє художньо-естетичне виховання. Проте вплив мистецтва на розвиток і освіту людини значною мірою залежить від ваших художньо-естетичних знань у різних галузях матеріального світу. Немає жодної важливої інформації про закони мистецтва пізнання світу, відповідну мову та візуальні засоби мистецтва, вона не буде стимулювати глибокі роздуми чи почуття.

Таким чином, художньо-естетичне виховання представляє собою комплексні заходи, спрямовані на розвиток у дітей комплексних знань у галузі історії та теорії мистецтва.

Проблематика естетичного виховання підростаючого молодого покоління є актуальною, оскільки кожен історичний етап суспільства, формуючи свій ідеал, висуває нові вимоги або модифікує старий, переорієнтовуючи людину в її оцінках дійсності.

3.2. Театральні студії та їх вплив на мистецький розвиток школярів

Розвиток особистої творчості є одним із пріоритетів педагогіки, оскільки суспільний прогрес є формою безперервного інноваційного впровадження, подолання стереотипів і вироблення нових нетипових і часто несподіваних ідей, оригінальних методів і методів реалізації.

На цьому етапі все більше уваги приділяється пошуку перспективних шляхів вирішення проблем гуманізації навчально-виховного процесу, стимулювання пізнавальної діяльності учнів, накопичення досвіду їх творчості та творчої діяльності. У цьому складному процесі важливу роль відіграє мистецтво, яке допомагає дітям більше пізнати себе та свій внутрішній світ, сприяє самовдосконаленню.

Для дітей та учнівської молоді однією з найцікавіших форм творчого дозвілля є заняття акторською майстерністю. Певною мірою закладають, тренують і розвивають основи виконавської майстерності учнів різних художніх колективів (вокал, хореографія, циркове мистецтво). Але для виховання юних артистів найглибшим фундаментом, безумовно, є заняття цілісної системи дитячого театру.

Важко переоцінити значення розвитку акторської майстерності дітей: синтетичне драматичне мистецтво вчить учнів бути впевненим, невимушеним, формує сценічну культуру і пластику. У ході швидко розвиваються пам'ять, здатність до самоорганізації, вміння звертати увагу на деталі, увага до своїх емоцій та почуттів, уява. Виховне значення розвитку виконавських здібностей також полягає в загальному розвитку особистості за допомогою драматургії. Ця неординарна галузь людської творчості виховує у дітей гарний смак, гармонію та змістовність театрального дійства, їхня сценічна форма, спосіб поєднання матеріалів на сцені допомагає сформувати освідчену особистість.

Основою успішної вистави є чудова взаємодія учасників всього дійства, злагодженість їх дій, злагоджена співтворчість. Без комунікативних навичок, розвитку емпатії та вміння почуватися партнерами на сцені неможливо уявити успішний акторський ансамбль. Ці якості також є необхідною основою для успішного психологічного становлення дітей, здатних працювати у великих і малих групах, встановлювати міцні соціальні зв'язки.

Драматичний театр – це світ мистецтва, який може збагатити духовно і допомогти пізнати красу навколишнього світу. Залучати дітей до драматичного мистецтва, виховувати і зберігати природну індивідуальність особистості дитини, щоб впливати на розвиток її духовно-естетичних якостей.

Театр - це синтез багатьох мистецтв:

- Літературна діяльність (читання сценарію за роллю, інсценування сценарію);
- Художня діяльність (підбір персонажів, пейзажний живопис, створення атрибутів);

- Музична діяльність (пісні, танці, виконання музичних творів тощо).

Тому в театральних гуртках різних освітніх закладів є можливість проявити різні творчі здібності та схильності учнів, сприяти їхньому творчому розвитку.

Шкільний театр – це чудовий світ, у якому всі діти талановиті та неповторні. Лише ігри, які дають простір уяві, можуть звільнити внутрішній світ дітей. Курси драматичного мистецтва виховують творчість, соціальну активність, бажання та потребу студентів творчого повернення до набутих знань і навичок.

Шкільна драма в школах не може починатися з дорослих. Хоча ми, педагоги, вважаємо, що все в школі визначається вчителями, їхніми бажаннями чи здібностями, насправді все в школі визначається дітьми та реальністю, яку вони сформували. Це ваші стосунки, ваші проблеми, ваші вимоги і ваші можливості.

Справжній театр (як у випадку зі шкільним театром) — справа, яка вимагає дуже глибокої особистої участі. Через нього можна повністю показати світ і показати унікальність людей. Ось чому глибоке знання педагогічної реальності, яка існує в цій шкільній спільноті, виділення слабких місць, реальних проблем і спроба говорити про них зі шкільної сцени, робить шкільний театр дійсно важливим в очах людей.

У професійній драматургії існує поняття «акторське розкриття», тобто акторство чи робота режисера, або ваші власні зусилля (можливо, разом), щоб дозволити акторам проявити свій творчий потенціал та професійну палітру. Подібний приклад є і в шкільному театрі. Вся справа в особистих ілюмінаціях: самовіддана робота; шлях самовдосконалення, від простих механічних зусиль до оволодіння текстом, регулярної участі в репетиціях і успішного пошуку тону, руху,

створення загального сценічного образу та інших драматичних премудростей.

Поставляючи себе в положення акторів (в професійному сенсі), діти грають ролі за всіма законами самого театру, стаючи його творцями, матеріалами та інструментами. Але він сам собі організатор і підтримує інших у загальній роботі. Без серйозної участі окремих людей, участі внутрішніх ресурсів і реальної сили волі чи можливо досягти всього цього відразу? Створити умови для виконання такого роду зусиль і мати можливість зрозуміти себе «Я маю здатність показати такий вид зусиль» і є одним із багатьох «чому?» Для цього існує шкільний театр.

Шкільний театр відкриває величезні можливості для здійснення цілеспрямованого навчально-виховного процесу та гармонійного розвитку особистості.

Знання драматичного мистецтва - вміння правильно і красиво говорити, вміння стояти перед глядачем, естетична привабливість, розвинена пам'ять, логічне мислення - все це необхідно не тільки артистам, а й простим людям у сучасному суспільстві. Актуальність театру в медіасистемі художньо-естетичного виховання зростає з активізацією цілісного виховання, адже драматургія є вираженням всебічного художнього бачення світу. Завдяки інтеграції театру, музики, декорації, вистави та сценічної дії, драматургічне мистецтво є зразком унікальної художньої палітри, в якій усі види мистецтва різнохарактерні й доповнюють одне одного в процесі створення художніх образів і його пізнання. Шкільний театр комплексно впливає на інші галузі мистецтва та естетичного виховання, а також на етику, історію, літературу, філософію тощо.

З огляду на громадянський розвиток особистості неоціненним є залучення учнів до театральної діяльності, яка є ефективною формою

морально-етичного виховання; драматична творчість сприяє формуванню спостережливості й уваги до інших, емпатії та готовності до співпраці. Потреба в міжособистісному спілкуванні в процесі пошуку художніх рішень та організаційних проблем більше, ніж в інших видах художньо-творчої діяльності. Виховання всіх цих характеристик «переплітається» з розвитком емоційного сприйняття різноманітних явищ життя та художніх творів. Базою знань студентського життя слід вважати різноманітну театральну творчість.

Однією з найсерйозніших проблем шкільного театру є вибір репертуару. Як і з чого його вибрати, кожна команда вирішує сама. Будь-який керівник театральної студії постійно шукає репертуари. Багато театральних колективів поважають класику і відчують гармонію з потребами дітей, які виходять грати на сцену. Ми прагнемо до внутрішнього примирення, відкриття спорідненості на основі бажання, досвіду та емоцій, розкриття вічних тем на основі любові та ненависті, ставлення до смутку і щастя, війни і миру, життя і смерті, а також відкриття вічності сьогодні.

Група дітей зазвичай точно відтворює групу дорослих. Тому що ви не можете дати своїй дитині те, чого у вас немає, і ви не можете навчити її того, чого у вас немає.

Результатом спільних зусиль є вистава, вечірка чи готовий продукт мистецтва, в якій зосереджені всі успіхи, невдачі, наполеглива праця, зусилля, відкриття, сльози, сміх, оздоблювальні роботи та плакати, з'ясовуються стосунки між батьками та вчителями. Отже, ера творів — це епоха «світового конденсату», що конденсується у вимір життя. Момент, коли завмирає подих, а для вас найголовніше — це найвищий досвід для інших: для мами, тата, бабусі та маленької дівчинки, яка «зрештою дізнається, хто я», сидячи в коридорі. Для всіх знайомих і незнайомих людей, які прийшли побачити акторів на сцені.

У позакласній роботі ефективним засобом розвитку здібностей творчої особистості, ініціативи та формування особистості дітей є активна участь дітей у творчій діяльності. Драматична творчість — колективне мистецтво. Основне завдання — виховати у дітей базові навички, необхідні для колективної творчої роботи. Участь у шкільних виставах та підготовка до театральних вистав формує у дітей зібраність, організованість, відповідальність, дисциплінованість, відчуття «ліктя» по відношенню до партнера, що допомагає подолати сором, сором'язливість, дискомфорт. У важливих ситуаціях діти знову впізнають проблему, свою реакцію, своє ставлення до події, свої цінності та конкретну людину. Це відкриває нові можливості для побудови відносин і самореалізації. За умови імпровізації дитина має можливість вдосконалюватись. Театр стає інструментом, який допомагає дітям знайти приховані та втрачені зони «я» та висловити їх. Крім того, участь у шкільних роботах має потужний лікувальний ефект, який може подолати комплекс багатьох дітей, зберігаючи їх психічне здоров'я.

Діти в шкільному театрі вчаться розуміти красу і створювати її своїми руками. Ця робота дає можливість дітям розвинути творчі здібності, адже театр потребує талановитих акторів і співаків, візажистів і костюмерів, декораторів і навіть музично-комп'ютерних фахівців.

Заняття за театральним спрямуванням допомагає сором'язливим людям повірити у власні сили, тим, хто має можливість розвивати свої таланти, і «проблемним людям», відчутти свою важливість для колективу.

Театр створює для дітей чудеса: це не лише вміння поводитися на сцені, а й удосконалювати навички виразного читання. Найголовніше — виховувати творче ставлення до праці. Так приємно бачити, як сором'язлива дівчина грає жорстоку відьму, як старанно вона

використовувала свою поставу, вираз обличчя, силу та тембр голосу, щоб самостійно та творчо створювати сцену.

Театральні студії приділяють особливу увагу фестивалювальним заходам та учнівським конкурсам. Адже участь у конкурсі – це не лише підтвердження набутих знань, умінь та навичок, а й підтвердження здібностей, нова соціальна практика. Це незвично для дитини і змушує її оволодіти ключем до життя. Творче суспільство, комунікація, виробнича діяльність за нових умов виходять на абсолютно новий рівень. Ситуація конкурсного оцінювання вимагає від учнів вміння спілкуватися з незнайомими людьми, приймати самостійні рішення, «завойовувати» нову аудиторію, працювати на спільний результат, відстоювати свою думку, переконувати, а то й терпіти невдачу та «приймати» невдачі.

Майстерно поставлена робота театрального колективу має допомогти виховати розвинену особистість з високими духовними та фізичними якостями. Також дуже важливо пам'ятати кожному, що саме під покровом богині Мельпомени народжується високе творіння. Адже театр володіє великою силою. Він виховує розум глядачів через серця.

Шкільний театр, звичайно, має свої особливості. Він відрізняється від професійного тим, що, перш за все, виховує самих учасників сценічних видовищ, служить для розвитку їх творчих сил та творчого потенціалу.

У центрі уваги кожна дитина, яка є невід'ємною частиною творчого процесу. На заняттях відбувається знайомство з основами драми і акторської майстерності, обговорюється творчість відомих (улюблених) акторів, вивчається історія костюму та звичайно значення декорації у сценічному просторі, предметного оточення у виставі. Враховуючи жанр театральних постановок, музичне шоу, велика увага приділяється пластиці, танцям, виразності рухів. І тут з'являється

можливість у дітей, які мають досвід у заняттях в хореографічних колективах, брати участь у процесі постановки танців.

Робота починається задовго до показу, оскільки вони повинні якісно записати необхідні музичні фрагменти, продумати шумові і світлові ефекти. Силами дітей і їх батьків створюються декорації до вистав, костюми, випускається театральна програмка. Подібна співучасть в процесі сприяє підвищенню авторитету учасників вистави, і це робить театральну постановку своєю власною і рідною для кожної дитини. Вся школа – і діти, і батьки, і педагоги з нетерпінням чекають прем'єри шкільного спектаклю. Участь у театральних постановках, безсумнівно, впливає на формування правильного смаку, прилучає школярів до світу прекрасного, знаходить позитивний відгук у їхніх душах. Граючи і виконуючи різні ігрові ролі, діти вчаться бачити події з різних позицій, зважати на дії та інтереси інших, дотримуватися певних норм і правил. Нам особливо близькі слова Т. І. Баєва: «Виховання має забезпечити гармонію людини із собою через визначення нею гармонії з іншими: суспільством, природою, людською діяльністю» [7, с. 70].

Цілком очевидно, що розвиток особистості обумовлено розвитком всіх інших особистостей, з якими вона перебуває у прямому чи непрямому спілкуванні. А якщо це так, то стає зрозумілим, що дитина має шанс стати самодостатньою, конкурентоспроможною особистістю, здатною адаптуватися до нових економічних умов, що має можливість самовизначення, самовиховання, поліпшення духовного і морального клімату, сприйнятливою до пропаганди здорового способу життя, збереженню культурних і національних традицій.

В. А. Сухомлинський писав: «Для того щоб людина могла сприймати красу, вона повинна сама навчитися її творити» [28, с. 66]. Участь дитини у діяльності шкільного театру – запорука того, що вона вчитиметься відчувати і сприймати прекрасне, творитиме його, буде

відчувати, а згодом, вдосконалюватиме себе у відповідності із законами краси.

Діти в шкільному театрі привчаються розуміти прекрасне і творити його власними руками. Ця робота надає дітям можливості реалізувати свої творчі здібності і потенціал, адже театру потрібні талановиті актори і співаки, гримери і костюмери, декоратори, навіть знавці музики та комп'ютерної справи.

Наш театр допомагає сором'язливим повірити у власні сили, здібним – розвинути свій таланти, а «проблемним» – відчувати свою значимість і потрібність для колективу; відчувати радість від того, що вдячні глядачі так само захоплено аплодують тобі, як і шанованим відмінникам. Театр робить диво з дітьми: і це не тільки вміння поводитись на сцені, вдосконалення навичок виразного читання, це, перш за все, виховання творчого, серйозного ставлення до справи. Як відродно спостерігати, коли в житті сором'язлива дівчинка береться за роль жорстокої чарівниці Гінгеми, як вона старанно працює над жестами, мімікою, силою та тембром голосу, самостійно, творчо придумує мізансцени, вдосконалюючи свою майстерність.

Вміло поставлена робота театрального колективу має допомогти виховати розвинену особистість з високими духовними та фізичними якостями. Дуже важливо пам'ятати кожному, що саме під покровом богині Мельпомени народжується високе творіння. Адже театр володіє великою силою. Він виховує розум глядачів через серця. Шкільний театр, звичайно, має свої особливості. Він відрізняється від професійного тим, що, перш за все, виховує самих учасників сценічних видовищ, служить для розвитку їх творчих і креативних сил.

Ви прийшли в театр. І цей театр створили для Вас Ми. Ми, чий імена ви можете прочитати в пропонованій програмі. І, звичайно ж, в самому кінці вистави, вам будуть поіменно представлені всі учасники –

все Ми. гримери, костюмери, актори. І всім нам будуть адресовані оплески залу, кожному – особисто. Тому що ім'я кожного учасника має бути оголошено публічно, і нехай представлення всіх учасників буде довгим. Нехай це не прийнято в професійних театрах, але тут, у школі – це дуже важливо, тому що це імена тих, хто створив Наш театр, у Нашій школі, потрібний всім. Тим, хто прийшов сьогодні дивитися, а завтра вийде на цю сцену, щоб після із завмиранням серця почути: «Сьогоднішній спектакль нашого театру для вас підготували і зіграли...».

Виховуючи дитину, усі розуміють, що чим більше вкладаєш на початку – тим краще. Але дуже часто у батьків виникає проблема вибору правильного напрямку. Чому ж віддати перевагу: вивченню мов, математиці, образотворчому мистецтву, конструюванню, моделюванню, танцям, вокалу чи музичним інструментам?

Насправді, кожен з цих видів діяльності неймовірний по-своєму. Та й багато дітей самостійно можуть обрати те, що їм більш цікаво, але інших все ж потрібно направляти.

На мою думку, прекрасним вибором для дітей різного віку буде навчання акторській майстерності. Це не завжди означає, що доля дитини буде вирішена на сто відсотків і її майбутнє неодмінно буде пов'язане зі сценою.

Постає питання, для чого ж тоді дітям вивчати акторську майстерність. Справа в тому, що навчання акторській майстерності сприяє цілому ряду переваг у формуванні особистості дитини, а також часто вирішує ряд проблем, пов'язаних з їх розвитком. А саме: діти стають менш сором'язливими, вони не бояться проявляти себе, стають більш впевненими в колі великої кількості людей, особливо незнайомих, не замкнені в собі, а відкриті в спілкуванні з однолітками, у них

поліпшується мова, дикція, пам'ять і увага, розширюється кругозір, підвищується інтелект та розвиваються творчі здібності.

Треба виокремити декілька найбільш значимих переваг навчання акторської майстерності для дітей, пропоную ознайомитись із ними. Переваг дуже багато, але хотілось би розказати докладно про них. Отже, почну з того, що для дітей в першу чергу організовується корисне дозвілля. Дитина весело і з користю проводить свій вільний від навчання час, адже заняття – це так би мовити гра. Розширюється також коло спілкування. Групи формуються в залежності від вікового показника, тому для дитини забезпечується комфортне спілкування зі своїми однолітками, заводяться нові знайомства і друзі. Розвиваються ораторські навички.

Під час занять розвивається міміка, мова дитини. Вона вчиться правильно висловлюватися, усуваються різні мовні дефекти, ставиться голос: чіткий і гучний. Посилюється контроль і здатність до управління емоціями. Діти вчать правильно керувати своїми емоціями, зображати їх при необхідності або приховувати чи грати. Тренується та розвивається одна з найнеобхідніших людині якостей, як в майбутній кар'єрі, так і в повсякденному житті – харизма. Розвиваються пластика та координація рухів, що не мало важливо для актора. Окрім вербальних тренувань також проводяться заняття, що сприяють розвитку гнучкості, пластики, координації рухів, зміцнення м'язів. Формується любов до мистецтва і художньо-естетичні смаки. Заняття в театральному гуртку допомагає прищепити естетичну складову з ранніх років. Література, образотворче мистецтво, кіно і театр – запорука формування культурно-освіченої особистості. В процесі відтворення театральних вистав дитина знайомиться і вивчає твори зарубіжної та вітчизняної класики. Розвивається у високій мірі уява. Як відомо, акторська майстерність передбачає тренування уяви та інших розумових процесів. Тренується

пам'ять. Запам'ятовування реплік і порядку дій покращує і тренує пам'ять. Долаються страхи. З малих років діти звикають виступати на сцені. Зникають страхи, пов'язані з публічними виступами і виголошенням промови перед великою кількістю людей, страх сцени, замкнутість і скритність. Також діти дисциплінуються. Дитина привчається до порядку і відчуття відповідальності перед собою та іншими людьми.

Батьки часто не знають в якому віці треба починати заняття акторською майстерністю.

Цікаво, що театральні гуртки працюють навіть в дитячих садах, тому навчати дітей акторської майстерності можна починати вже з раннього віку. Але треба знати, що всі діти актори, – варто лише поспостерігати за ними, як вони грають зі своїми іграшками, як у них працює фантазія, пишучи свої власні сценарії або наслідуючи побаченому, почутому і прочитаному.

Одним з основних елементів на заняттях з акторської майстерності в ранньому віці є розвиток здатності до цілеспрямованої уваги, уяви, виразності у вимові та висловлюваннях, координації рухів і звісно ж пластичності. В подальшому заняття спрямовуються на оволодіння учнем основними поняттями театального мистецтва, історії театру, формування умінь та навичок акторської майстерності, сценічної мови, сценічного руху, ритміки, пластики та розвитку творчих здібностей вихованців.

3.3. Театральна студія на базі арт-хабу міста Каховка Херсонської області

Театральна студія на базі Арт-хабу в місті Каховка Херсонської області розпочала свою роботу ще до офіційного відкриття самого простору. Адже робота театральної студії спочатку обозначилася як короткостроковий літній проєкт, який мав хронологічні межі в два місяці. Було створено дві групи за двома різними віковими категоріями: молодша група - це діти від 5 до 8 років, старша група - це група дітей від 9 до 14 років. Для реалізації проєкту використовувався простір «Арт-студія VDali» в умовах суборенди. На два місяці роботи були поставлені такі завдання:

- Розвиток пам'яті;
- Розвиток фантазії;
- Покращення комунікативних навичок дітей в соціумі, а саме в колективі;
- Покращення дикції та голосу;
- Розвиток ритміки та пластики;
- Засвоєння навички імпровізації;
- Вираження свого «Я».

Для розвитку пам'яті та дикції дітей молодшого віку були використані такі інструменти, як вивчення скоромовок, які діти вчили саме на уроці, бо скоромовки це водночас корисний і веселий спосіб формування правильної дикції. Діти з правильною дикцією впевненіше відчують себе в колективі та мають більший словниковий запас. Перед тим, як діти займаються з скоромовками, важливо зробити артикуляційну гімнастику. Правильно розігрітий мовний апарат, дає змогу чіткіше та гучніше вимовляти усі звуки. Ніні скоромовки та чистомовки складають фахівці, які спеціально добирають слова з

потрібними звукосполученнями, що дає змогу виконувати процес навчання ще продуктивніше. Дітям молодшого віку навчальний процес дається простіше та цікавіше, коли вчитель презентує заняття, як гру, де діти відчують себе комфортно та розуміють, що з помилок можна разом посміятися і за помилками не слідує покарання. Окрім дикції можна розвивати ритмічні навички, якщо кожен склад супроводжувати плеском у долоні, чи вистукувати м'ячом. Для позитивного результату – використовувалося шість кроків правильного вивчення скоромовок та чистомовок:

1. Спершу потрібно промовити обрану скоромовку вільно та чітко, по складах. На цьому етапі дитина запам'ятовує слова та їхнє правильне звучання. Водночас у дитини розвивається навички уважного слухання, що у подальшому стане в пригоді у навчанні в школі.

2. Коли дитина запам'ятала текст та правильне звучання слів, пропонуємо промовити скоромовку беззвучно. На цьому етапі також відпрацьовується робота артикуляційного апарату. Дітям подобається цей крок, бо нагадує іншу улюблену забавку гримаси.

3. Потім необхідно промовити текст пошепки. Не тихо, не шиплячи, а саме пошепки важливо навчитися вимовляти слова чітко та розбірливо.

4. На цьому етапі же вимовляємо скоромовку звичайним голосом. Важливо не квапитися: головне – вимовити всі слова без помилок.

5. Один з найцікавіших етапів – інтонаційний. Потрібні скоромовки з іншими інтонаціями: грайливо, агресивно, запитання чи з піднесенням, сумно або розважливо, відповідно до змісту фраз. Також знайомтеся з дітьми за допомогою акторських станцій та майстерності, намагайтеся жити за всіма справжнім.

6. Завершальний етап – конкурс: хто з учнів знайде і без помилок можна розказати скоромовку.

Діти старшої групи навчалися за ускладненою програмою. Вчилися розказувати скоромовки, окрім переліченого вище, в запропонованих обставинах, наприклад:

- Ти отримав двійку і пояснюєш мамі чому;
- Ти ведеш прогноз погоди;
- У тебе сьогодні день народження і ти в передчутті свята;
- У тебе вдома протікає криша і ти намагаєшся виправити ситуацію;
- Ти замислив хитрий план;
- Розказуєш скоромовку, як вірш Тараса Григоровича Шевченка тощо.

Також розказували скоромовки з перепонами та книгою на голові. Складність у тому, що потрібно виконувати дві дії одночасно і в рівному тоні та в одному темпоритмі пройти дистанцію. Професійні актори часто стикаються з ситуаціями, коли на сцені потрібно активно рухатися, танцювати, виконувати дії, які можуть вплинути на рівність вимови та вплинути на якість подачі звуку голосу. Завдяки тренуванням, діти знайомляться із теорією та практикуються, аби в подальших виступах, вони відчували себе на сцені впевнено.

Для розвитку фантазії, уваги, пластики тіла, відчуття темпоритмів, імпровізаційних навичок діти в ігровій формі проходили акторські тренінги, на прикладі тренінгу «Скульптор», «+1 Фото», «Дзеркало», «+1 Імпровізаційний етюд», «Алфавіт».

Тренінг «Скульптор і глина» полягає у тому, що учасники розбиваються на пари та в кожній одна людина грає роль «скульптора», а друга «глини». Задача «скульптура» вилепити з «глини» скульптуру, виражаючи будь-який емоційний стан. Робиться це шляхом безпосередньо фізичних дій з «глиною», без використання слів. Задача «глини» – бути пластичною, податливою, максимально точно відтворити замисел «скульптора». Після закінчення роботи отримані

«скульптури» виставляються на розгляд, а інші учасники виражають здогадки про те, що вони виражають.

Ціль тренінга: для «скульптора» – це розвиток експресивності та розуму виражати свої почуття та емоції. Для "глини" вправа працює, головним чином, на розвиток пластики та здатності до емпатії. Для групи в цілому вправа має ефект зміцнення довіри в колективі.

Мета вправи «Дзеркало»: дати можливість відчувати дзеркальне відображення своїх дій, вчинків. Хід вправи полягає у тому, що учасники діляться на пари, стають обличчям один проти одного. Перший учасник робить рухи руками, головою, всім тілом. Завдання іншого у тому, щоб повторити ці рухи, бути «дзеркальними відображеннями» для першого. За командою ведучого учасники міняються ролями. Кожна пара самостійно обирає складність рухів, загалом викладач рекомендує робити якісь дії, які в подальшому будуть корисними для відпрацювання етюдів на безпредметну дію, наприклад: миємо посуд, миємо дзеркало, робимо макіяж, зашиваємо дірку, малюємо картину тощо. Також важливо починати в повільному темпоритмі і поступово збільшувати його, але тільки після того, як партнери максимально синхронувались.

Тренінг «+1 Фото» полягає у тому, що учасники по-черзі стають в різні пози, доповнюючи один одного поступово. Останній учасник, який весь час, поки всі діти створюють картину, сидить з закритими очима, оцінює на свій фогляд отриману картину та представляє її уявному глядачу або на камеру в таких інтерпритаціях, як ніби ведеться репортаж, у вигляді доповіді про своє життя і конкретну ситуацію з неї, яку вдалося зберегти у вигляді фото або як представлення різних експонатів в музеї. Тренінг «+1 Фото» позитивно впливає на розвиток фантазії, імпровізаційних навичок та допомагає швидко реагувати на непередбачувані обставини.

Наразі театральна студія на базі арт-хабу в місті Каховка співпрацює з районим Будинком Культури та бере участь в усіх можливих заходах міста. Нажаль за карантинних умов не було багато можливостей практикуватися з виступами на сцені. В просторі діти раз на семестр дають відкритий контрольний урок перед батьками (див. дод. 31). Створюються новорічні вистави, де молодша і старша група об'єднується в одну велику дружню команду (див. дод. 33). Останній виступ дітей був 24 серпня 2021 року на День Незалежності України з інтерактивної виставою «Справжні друзі» перед будівлею БК ім. Фрунзе (див. дод. 34). Зараз діти готуються до виступу в Будинку Культури з інтерактивною виставою «Чарівна Паличка» до дня св. Миколая.

В колективі залюбки вітаються майстер-класи від студентів, які мають бажання попрактикуватися у веденні заняття в театральній студії та поділитися своїм досвідом з підростаючим поколінням. Таким прикладом є студентка НАКККіМ Поліна Місюра, яка завітала в простір арт-хаб, аби провести тренінги з акторської майстерності (див. дод. 32).

За півтора роки навчання в театральній студії діти з самого початку вивчають такі предмети: основи акторської майстерності, основи сценічної мови, основи сценічного руху, ритміка і пластика, сценічна практика, постановка спектаклів, початковий курс історії театру.

Театральна студія на базі арт-хабу – це перший заклад в місті Каховка Херсонської області, в якому діти мають змогу вивчати предмети, перелічені вище. В просторі діти також мають змогу переглядати вистави в онлайн форматі на проекторі або на великому екрані телевізора. Як вже було зазначено в роботі, на жаль, в місті не існує жодного театру. Більшість дітей ніколи не відвідували театрів та не мають уяви про його функціонал роботи та професії, які він охоплює. На уроках початкового курсу історії театру та сценічної практики діти вивчають професії, які охоплює театр та практикуються в роботі

сценаристів-драматургів, звукорежисерів, освітлювачів, костюмерів, бутафорів, художників-декораторів. В майбутньому планується, аби учні студії створили власний продукт мистецтва на основі отриманих знань.

ВИСНОВКИ

Виходячи з завдань, поставлених на початку роботи (розглянути становлення українських арт-хабів від появи їх в сучасному українському культурно-мистецькому просторі по сьогоднішній день; проаналізувати діяльність сучасних українських арт-хабів та визначити їх мету, направленість в культурному українському просторі; дослідити роботу Арт-хабу міста Каховка Херсонської області на вплив культурно-мистецького розвитку міста; розглянути культурно-мистецький проєктний “Бум” в просторі Арт-хабу міста Каховка Херсонської області; проаналізувати роль Арт-хабу міста Каховка у становленні акторської майстерності дітей шкільного віку), ми можемо зробити такі висновки.

Арт-хаби ХХІ століття – це поєднання життя, фантазій, технологій, взаємодій та безпосередньо розвиток свідомих людей. Це процес обдумування фактів та формування майбутніх перспектив, це простір, який гармонічний й тримає «руку на пульсі» з сучасним суспільством та його потребами. Мистецтво змінилось через вплив візуальних форм, цифрових технологій, зібрання всесвітнього досвіду, а простори, наприкладі хабів, є допоміжним пристроєм в сучасному світі.

Хаб, як універсальний боєць, увібрав у себе різноманітні культури та форми і став гнучкою мовою спілкування людини з буттям. Звичайно це все стосується й арт-хабу в місті Каховка Херсонської області, який розвивається за сучасними тенденціями та модернізує в сучасне мистецтво жителів міста.

Наразі в місті Каховка є проблематикою культурно-мистецьке дозвілля для людей, немає альтернативних місць для проведення вільного часу, а розвиток дітей за сучасними тенденціями за театральним профілем взагалі, нажаль, не розвинений.

Тому, на сьогоднішній час, робота Арт-хабу в місті Каховка є дуже актуальним середовищем, адже розв'язуються такі проблеми потреб людей, як розвиток дітей, активне культурно-мистецьке дозвілля. Перед нами з'являється простір, де затишно зустрічають людей, які прагнуть обміну енергії, інформації, набутих знань, досвіду та просто живого корисного спілкування.

І якщо в великих містах України вже безліч мистецько-культурних просторів для людей, які вже й навіть перенасичені ними, то в маленькому місті ми рідко можемо зустріти креативні хаби, які працюють на задовільнення культурних потреб жителів. Люди, відвідуючи заходи, майстер-класи, лекції, надихаються на створення власного івенту і в подальшому стають організаторами, спікерами за будь-якими напрямками.

Тому сучасний арт-хаб це величезна мультидисциплінарна платформа, що захоплює та вражає, допомагає та дає віру, живе сьогодні й зараз. Адже мистецтво – це те, що надихає, наповнює наше життя особливим змістом. Надихає людей на створення власного креативного продукту, що вкрай важливо в сьогоднішній для розвитку майбутнього нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ХАБИ: що це таке та їх основна ціль? Хто їх заснував та яка в них мотивація? веб-сайт. URL: <https://www.facebook.com/bhfamily.org/posts/982703475411395/>
2. ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ, ДЖЕРЕЛО СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ТА ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ ЗІ СТЕРЕОТИПАМИ: ХТО І НАВІЩО СТВОРЮЄ КРЕАТИВНІ ХАБИ В УКРАЇНІ. ЧАСТИНА І веб-сайт. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/article/>
3. Відкриття нового Art Business HUB 5.0 веб-сайт. URL: <https://moemisto.ua/kiev/vidkrittya-novogo-art-business-hub-50-124593.html>
4. ПРО HUB 4.0 КОМАНДА ТА БАЧЕННЯ веб-сайт. URL: <https://4hub.com.ua/ua/o-nas/>
5. Акторське мистецтво веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
6. Які навички і таланти допоможе розвинути дітям акторська майстерність? веб-сайт. URL: <https://new.gereho.com/articles/8>
7. ПРОЕКТ «ART-HUB» В ХАІ веб-сайт. URL: <https://khai.edu.ua/studentu/viddili-navchalno-vihovnoi-roboti/proekt-art-hub/>
8. «ЗРОСТАЙ ОРГАНІЧНО» IZONE веб-сайт. URL: <https://izone.ua/about/>
9. Які бувають види фотозйомки. Жанри фотографії. Основні жанри і види в фотографії: приклад Види зйомок фотографій веб-сайт. URL: <https://zapustibiznes.ru/uk/kakie-byvayut-vidy-fotosemki-zhanry-fotografii-osnovnye-zhanry/>

10. Як заробляти гроші на своїх фотографіях? веб-сайт. URL: <https://l-house.in.ua/blogs/tpost/lu86usl9uh-yak-zaroblyati-grosh-na-svoh-fotografyah>

11. КАХОВКА Офіційний сайт Каховської міської територіальної громади. Історія становлення міста веб-сайт. URL: <http://kakhovka-rada.gov.ua/ua/istorija>

12. Яке значення має культура для нашого життя? веб-сайт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2015/03/23/7062428/>

13. Абдульханова К. А. Психология и педагогика / К. А. Абдульханова, И. Б. Буянова, Н. В. Васина. М. : Совершенство, 2006. – 320 с.

14. Аніщук А. М. Індивідуалізація виховання і навчання дітей дошкільного віку: Тексти лекцій / А. М. Аніщук. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2010. – 102 с.

15. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Б.В. Асафьев. Л. : Музыка, 1971. – 376 с.

16. Бариленко Н. В. Становление взаимоотношений у старших дошкольников в совместной деятельности / Н. В. Бариленко // Вопросы психологии. – 1996. – №4 – С.24-31.

17. Билинская М. И. И. Воробкевич: Жизнь и музыкальное творчество / М. Билинская : автореф. дне. ... канд. искусствоведения. – К., 1968. 15 с.

18. Білан Т. О. Театральне мистецтво в контексті художньо-мистецького знання / Т. О. Білан // Молодь і ринок: Щомісячний науково-педагогічний журнал / Ред. кол.: М.Вачевський (гол. ред.), Г.Левченко, Н.Скотна та ін. – 2012. – № 8 (91). – С.106-110.

19. Блудова Ю. О. Художньо-естетичне виховання як один з основних чинників гармонійного розвитку особистості / Ю. О. Блудова

// Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2015. – Вип. 40. – С. 64-70.

20. Богданов И. А. Драматургия эстрадного представления / И. А. Богданов, И. А. Виноградский. – СПб. : Изд-во СПбГАТИ, 2009. – 424 с.

21. Валькевич Р. Сценічна культура та виконавська діяльність / Р. Валькевич // Зібрання статей з питань культури сценічно-виконавської діяльності майбутнього вчителя. Наукове видання. – Кіровоград, 2011. - С. 50-53

22. Величко Н. Еколого-естетичне виховання у початкових школах Великої Британії / Н. Величко // Людинознавчі студії. Педагогіка. – 2015. – Вип. 31. – С. 69-78.

23. Веракса Н. Е. Способы регуляции поведения у детей дошкольного возраста / Н. Е. Веракса, О. М. Дьяченко // Вопросы психологии. – 1996. – №3. – С.14-26.

24. Виконавські школи вищих учбових закладів України: тем. зб. наук. пр. / [О. І. Малозьомова та ін., гол. ред. І. Д. Безгін]. – К. : МК УРСР; КДК ім. Чайковського, 1990. – 180 с.

25. Воспитание детей дошкольного возраста / Под ред. Л.Н. Прокошенко. – К. : Знання, 2005. – 368 с.

26. Выготский Л. С. Вопросы детской (возрастной) психологии / Л. С. Выготский // Сборник сочинений. – Т. 4. – М.: Педагогика, 2005. – С. 244-385.

27. Гаврилюк О. А. Формування сценічно-виконавської майстерності вчителів музичного мистецтва в процесі художньої творчої діяльності / О. А. Гаврилюк // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. - 2017. - Вип. 144. - С. 260-263.

28. Гмиря Б. Статті, листи, спогади / Б. Гмиря / Відповідальний редактор Б. С. Буряк. – К. : Муз. Україна, 1975. – 432 с.

29. Гончаренко Н. В. Художественное в эстетике и в искусстве / Н. В. Гончаренко. – К. : Просвещение, 1990. – 249 с.

30. Горбенко О. Б. Формування музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук: спец.

13.00.04 - теорія і методика професійної освіти / Олена Борисівна Горбенко. – Кіровоград, 2010. – 20 с.

31. Грищенко Т. А. Становлення і розвиток музично-естетичного виховання в гімназіях України (XIX - поч. XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. / Грищенко Тетяна Андріївна. – К., 1998. – 173 с.

32. Грищенко Ю. Мистецтво в розвитку художньо-естетичного світогляду особистості: ретроспективний аналіз / Ю. Грищенко // Естетика і етика педагогічної дії. – 2015. – Вип. 9. – С. 131-139.

33. Гуренко Е. Проблемы художественной интерпретации (Философский анализ) / Евгений Гуренко. – Новосибирск : Наука, 1982. – 256 с.

34. Гуськова Т. В. Психологический анализ симптоматики кризиса 7 лет / Т. В. Гуськова // Новые исследования в психологии и возрастной физиологии. – 1989. – №1. – С. 32-37.

35. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Мистецтво та освіта. – 2004. – С. 2-6.

36. Дерман-Спаркс Л. Антидискримінаційні методи виховання дітей дошкільного віку / Л. Дерман-Спаркс / Переклад з англійської О.Тереха – К., 2002. – 262 с.

37. Джола Д. М. Теорія і методика естетичного виховання школярів : навч.-метод. посіб. / Д. М. Джола, А. Б. Щербо. - Київ : ІЗМН, 1998. – 178с.

38. Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку. – К.: Освіта, 1993. – 269 с.

39. Днепров Э. Д. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР конца XIX - начала XX ст. / Э. Д. Днепров. – М. : Педагогика, 1991. – 186 с.

40. Донченко Н. П. Режисура та акторська майстерність / Н. П. Донченко. – К., 2006. – 260 с.

41. Донченко Н. П. Сучасні видовищно-розважальні шоу на естраді: діапазон жанрів та особливості режисури / Н. П. Донченко, В. О. Мойсеєнко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2017. – № 1. – С. 109-113.

42. Духовно-моральне виховання дітей в історії вітчизняної педагогічної думки / С. Д. Криштоф [та ін.] ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х. : Іванченко І. С. [вид.], 2013. – 358 с.

43. Духовно-моральне виховання дітей: історія і сучасні тенденції / В. В. Ворожбіт В. В. – Х. : Основа, 2011. – 327 с.
44. Дьяченко О. М. Воображение дошкольника / О. М. Дьяченко. - М. : МПиОК, 1996. – 320 с.
45. Егорова М. С. Из жизни людей дошкольного возраста / М. С. Егорова, Н. М. Зырянова, С. Д. Пьянкова, Ю. Д. Чертков. – СПб. : Питер, 2007. – 239с.
46. Етика і естетика педагогічної дії / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Полтавський нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2014. – №7. – 197 с.
47. Железняк О. Н. Эстетическое воспитание в Японии: Дис. канд. филос. наук: 09.00.04 / Железняк Оксана Николаевна. – М., 2005. – 190 с.
48. Жигінас Т. В. Методика підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності: навчально-методичний посібник / Тетяна Володимирівна Жигінас. – Київ, 2015. – 178 с.
49. Запорожец А. В. Психическое развитие ребенка / А. В. Запорожец // Избранные психологические труды: В 2 т. – Т.1. – М. : Педагогика, 1986. – 320 с.
50. Клековкін О. THEATRICA: [Текст] / О. Клековкін; Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. – К.: Фенікс, 2012. – 800 с.
51. Клитин С. С. История искусства эстрады. – СПб. : Издатель Е. С. Алексеева, 2008. – 448 с.
52. Князева М. М. Эстетическое как социальный феномен / М. М. Князева, Ю. В. Осокин // Философия. – Москва : Смысл, 1998. – С. 11-15.
53. Кондратенко Г. П. Формування у підлітків естетичного світосприймання навколишнього середовища у процесі вивчення природничих дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Г. П. Кондратенко. – К., 2005. – 20 с.
54. Кононко О. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошк. віку «Я у Світі» / О. Кононко / АПН України; Інститут проблем виховання. – К. : Світич, 2009. – 201 с.
55. Кудрявцев В. Т. Воображение ребёнка: природа и развитие (статья вторая) / В. Т. Кудрявцев // Психологический журнал. – 2001 б. – Т.22. – №5. – С. 57-68.

56. Кудрявцев В. Т. Воображение ребёнка: природа и развитие (статья первая) / В. Т. Кудрявцев // Психологический журнал. – 2001а. – Т.22. – №5. – С. 64-76.
57. Кудрявцев В. Т. Культурно-исторический статус детства : эскиз нового понимания / В.Т. Кудрявцев // Психологический журнал. – 1998. – Т.19. – №3. – С.17-33.
58. Куліш Н. М. Розвиток самосвідомості обдарованих дітей у процесі комунікативної взаємодії з однолітками – партнерами по спільній діяльності / Н. М. Куліш // Вивчення мови на комунікативній основі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава, 2000. – С. 119-122.
59. Кучай Т. П. Проблемы эстетического воспитания младших школьников в Японии / Т. П. Кучай // Научные записки [Национального педагогического университета им. М. П. Драгоманова]. Сер. : Педагогические и исторические науки. – 2014. – Вып. 120. – С. 87-95.
60. Лебедева С. А. Развитие познавательной деятельности дошкольников на основе схематизации / С. А. Лебедева // Вопросы психологии. – 1997. – №5. С. 20-27.
61. Левитан К. М. Личность педагога: становление и развитие / К. М. Левитан. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1990. – 168 с.
62. Левчук Л. Т. Основы эстетики / Л. Т. Левчук, О. І. Оніщенко. – К. : Вища школа, 2006. – 271 с.
63. Легенький Ю. Г. Культурология изображения (опыт композиционного синтеза) / Ю. Г. Легенький. – Киев : ГАЛПУ, 1995. – 412 с.
64. Лисина М. И. Проблемы онтогенеза общения / М. И. Лисина. – М. : Педагогика, 1986. – 144 с.
65. Лихачев Б. Т. Теория эстетического воспитания школьников / Б. Т. Лихачев. – Москва : Просвещение, 1985. – 176 с.
66. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх закладах України / Л. Масол // Шкільний світ. – 2002. – №9. – С. 9.
67. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика [Текст] / Л. М. Масол. – К., 2006. – 432 с.
68. Матеріали сайту Дмитрівського ДНЗ «Дзвіночок» // <http://dmytrivka-dnz.edukit.kiev.ua>.

69. Матеріали офіційного сайту Міністерства освіти і науки України // <http://www.mon.gov.ua>.
70. Мейерхольдовский сборник : документы и материалы / ред. и сост. О.Фельдман. – М. : ОГИ, 2000. - Вып. 2 : Мейерхольд и другие. – 768 с.
71. Миропольська Н. Уроки художньо-естетичного циклу в школі: навчання і виховання / Н. Миропольська, С. Ничкало, В. Рагозіна та ін. – Тернопіль : Богдан, 2006. – 240 с
72. Нісімчук К. Технології виховання: морально-етичний аспект : монографія / К. Нісімчук, А. Нісімчук. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 180 с.
73. Олексюк О. М. Формування духовного потенціалу студентської молоді / О. М. Олексюк. – К. : КДУК, 1996. – 253 с.
74. Оцінка фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку: методичні рек. / Н.С. Полька (уклад.). – К. : Знання України, 2007. – 30 с.
75. Очерки истории школы и педагогической мысли народов СССР. Конец XIX – начало XX ст. / Под. ред. Э. Д. Днепров, С. Ф. Егорова, Ф. Г. Паначина и др. – М. : Педагогика, 1991. – 448 с.
76. Пави П. Словарь театра / Пер. с фр.; под ред. Л.Баженовой / П. Пави. – М. : ГИТИС, 2003. – 516 с.
77. Падалка Г. М. Українська філармонія для дітей та юнацтва: Проблеми модернізації музично-педагогічної освіти / Г. М. Падалка // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 3. – С. 7-11.
78. Педагогічна майстерність: хрестоматія : навч. посіб. / [упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.]; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с.
79. Петровский В. А. Психология неадаптивной активности / В. А. Петровский. М. : ТОО «Горбунок», 1992. – 224 с.
80. Садовенко С. М. Українська культура: сучасний дискурс // Українська культура: дискурси і дискусії XXI століття: монографія / Наук. ред. В.Д. Шульгіна, С.М. Садовенко; відп. за вип. І.В. Кузнецова: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв; Український центр культурних досліджень. Київ: НАКККіМ, 2012. 264 с. С. 14–26.

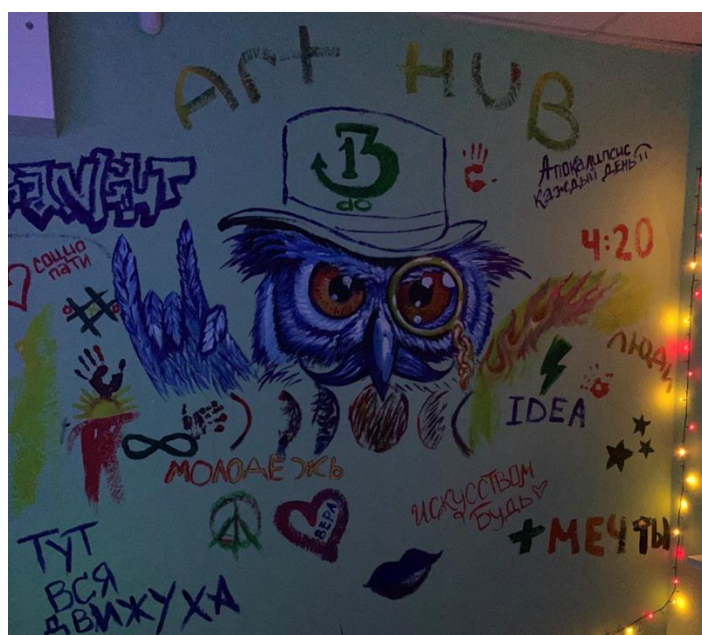

ДОДАТКИ

Рис. 1. На фото:

Відкриття простору «Арт-хаб» в місті Каховка Херсонської області

Рис. 2. На фото:

Розмальована стіна в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка в день відкриття

*Рис. 3. На фото:
Віра Вовк у виставі PostPlay Театру «16+»*

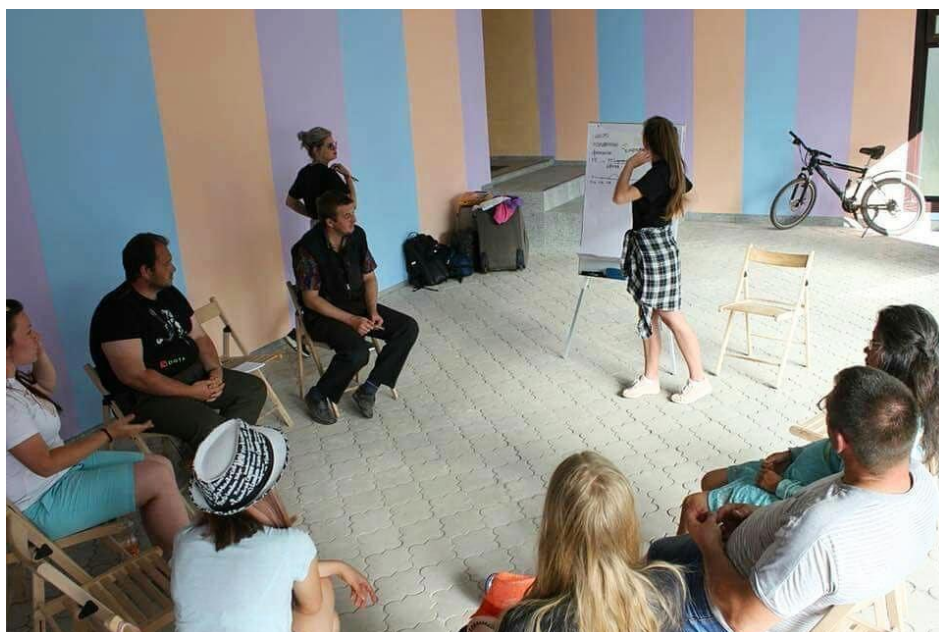

*Рис. 4. На фото:
Ініціативна група «Артерія»*

*Рис. 5. На фото:
Віра Вовк та Євгенія Відіщева з майстер-класом «Створення власного івенту» в Каховці під час реалізації проєкту «ВІДЛІКproject»*

*Рис. 6. На фото:
Віра Вовк в м. Авдіївка з майстер-класом про «Тайм-менеджмент» під час реалізації проєкту «ВІДЛІКproject»*

*Рис. 7. На фото:
Літній театральний короткостроковий проєкт для дітей на базі простору «Арт-студія VDali»*

*Рис. 8. На фото:
«Halloween party» для школярів в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 9. На фото:
Випускний для дітей 4-го класу в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 10. На фото:
Тематична вечірка в стилі «Halloween» для молодшої групи
театральної студії в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 11. На фото:
Тематична вечірка на День Народження в стилі «Джокер» в просторі
«Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 12. На фото:
Учениця в процесі заняття фото-гуртка «Квадратік» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 13. На фото:
Урок хенд-мейду в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 14. На фото:
Учасники «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 15. На фото:
Учасниця «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
майстер-класі з хенд-мейду*

*Рис. 16. На фото:
Учасниця «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
уроці з фото направлення*

*Рис. 17. На фото:
Учасниця «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
уроці з фото направлення в рамці з поп-корну, зробленою на уроці хенд-
мейду*

*Рис. 18. На фото:
Касета оформлена квітами, зроблена на майстер-класі з хенд-мейду в
«SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 19. На фото:
Учасники «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
сувмісно зробленому фоні із журналів*

*Рис. 20. На фото:
Учасник «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
сувмісно зробленому фоні із журавлів за технікою орігамі*

*Рис. 21. На фото:
Учасники «SUMMER CAMP» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка на
сувмісно зробленому фоні із журавлів за технікою орігамі разом з
викладачами*

*Рис. 22. На фото:
Учасники тренінгів з психології за віковою категорією «підлітки» » в
просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 23. На фото:
Учасники тренінгів з психології за віковою категорією «18+» » в
просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 24. На фото:
Засновниця арт-хабу в місті Каховка Віра Вовк з майстер-класом на
тему «тайм-менеджмент»*

*Рис. 25. На фото:
Процес майстер-класу з візажу в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 26. На фото:
Вечірній кінотеатр в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 27. На фото:
Учасники заходу «Квартирник» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 28. На фото:
Фотозона на тематичній вечірці в стилі 90-х років в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 29. На фото:
Учасниці стендап-шоу, організований разом з місцевою командою КВК в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 30. На фото:
Учасники ігри «Мафія» в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 31. На фото:
Контрольний урок театральної студії в просторі «Арт-хаб» в м.
Каховка*

*Рис. 32. На фото:
Майстер-клас для театральної студії від студентки НАКККіМ Поліни
Місюри в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 33. На фото:
Новорічна вистава від старшої та молодшої групи театральної студії
в просторі «Арт-хаб» в м. Каховка*

*Рис. 34. На фото:
Інтерактивна вистава до Дня Незалежності України від театральної
студії «арт-хабу» в м. Каховка*